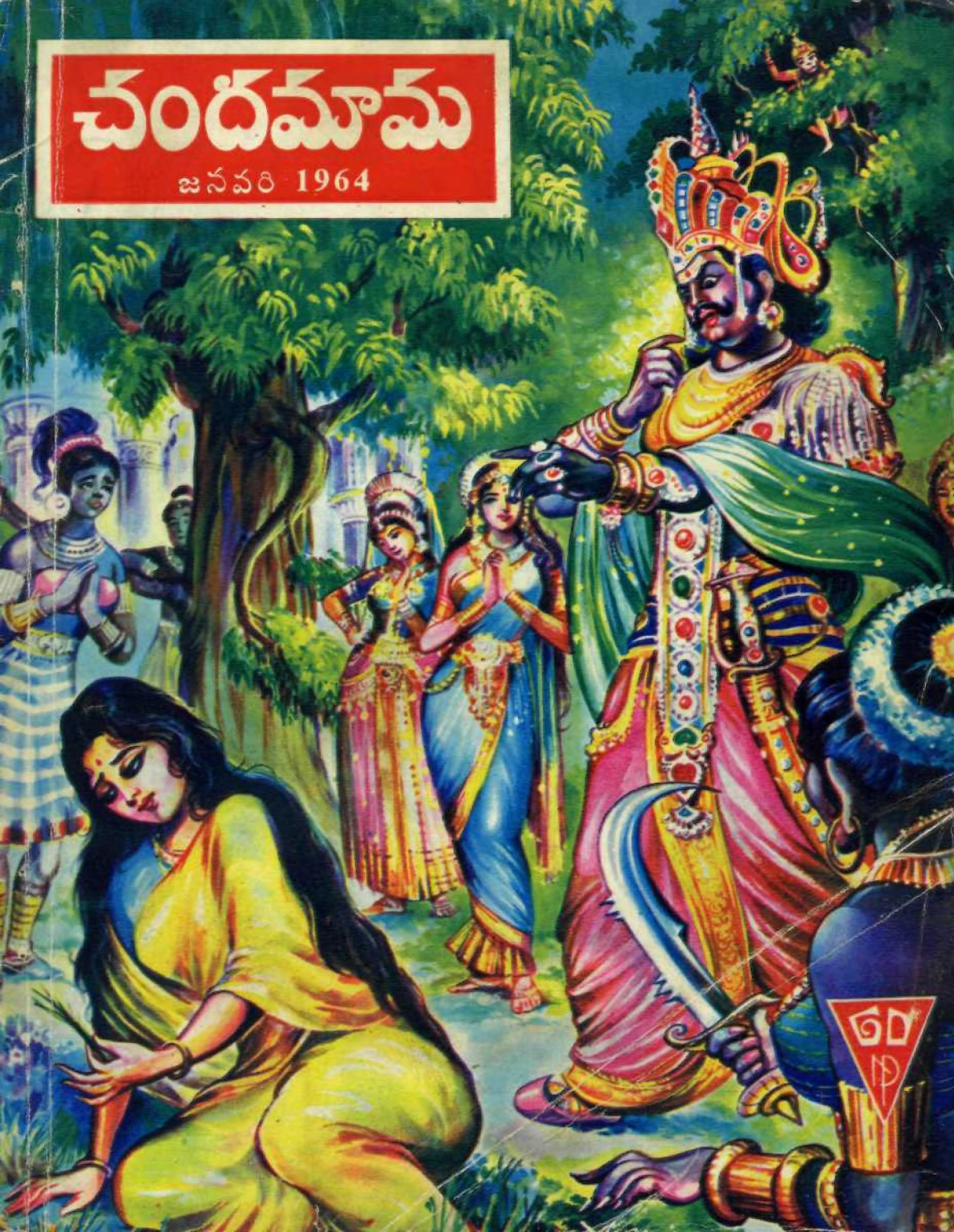

చందమామ

జనవరి 1964

Phone : 41365

Grams : OFFSET

PRASAD PROCESS

PRIVATE LIMITED,
CHANDAMAMA BUILDINGS, MADRAS-26

..... Started in 1953 we have installed the
latest types of Graphic Arts Machinery,
employed the best Artists and Artisans
who have been specially trained to
execute the finest works for

**YOU
and
THE TRADE**

CALENDAR OR A CARTON ..
POSTER OR A PACKAGE SLIP ..
LABEL OR LETTER DESIGN ..

..... **DONE SUPERBLY
IN MULTICOLOR**

Bombay Office :

101, Pushpa Kunj, 16-A, Road, Church Gate, Bombay-1

Bangalore Representative:

181, 6th Cross Road, Gandhinagar, Bangalore-9.

Phone : 6555

నేర్చుకొనుటకు పసితనం ప్రతిబంధకంకాదు

సికాకోక చిలుకలు ఎట్లు జీవిస్తున్నాయో ఈనాడు ఆమె తెలుసుకుంటున్నది. ప్రతిరోజూ జీవితమును గురించి ఆమె ఎక్కువగా తెలుసుకుంటున్నది. పళ్ల, పనుచిగుళ్ల భద్రతపట్ల రోజూ శ్రద్ధ వహించవలసిన విషయం కూడ మీరు ఆమెకు బోధించాలి. ఆమెకు వృద్ధాప్యంలో కూడ సహజమైన పళ్లంటువి. మీ విచేకమును ఆమె సర్వదా స్మరించుకుంటూ, దంతక్షయం, పనుచిగుళ్ల బాధల బారినుండి తనను రక్షించినందుకు మీకు అభివందనాలు అర్పించుతుంది. మీ పిల్లలకు వారెప్పటికైనా నేర్చుకోవలసిన అత్యుత్తమమైన అలవాట్లను ఈనాడే బోధించండి- ఫోర్హాన్స్ టూత్ పేస్టుతో రోజూ పళ్లు, పనుచిగుళ్లను

తోముకుంటూ స్పందాలి. అమెరికా యందలి దంతవైద్యుడు డాక్టర్ జె. ఆర్. ఫోర్హాన్ చే సృష్టించబడిన ఫోర్హాన్స్ టూత్ పేస్టు ఓక్కటే ప్రపంచములో అరోగ్యవంతమైన గట్టి పనుచిగుళ్లకు, మెరిసే తెల్లని పళ్లకు అనుకూలించే ప్రత్యేక పదార్థములు గలది. ఆర్. జె. ఫోర్హాన్, డి. డి. ఎఫ్. చికత్సనుసరించిన "CARE OF THE TEETH AND GUMS" (ఇంగ్లీషులో) తపాలా బియ్యల నిమిత్తం 15 స. పై. తపాలా బిళ్లలను పంపండి: ఫోర్హాన్స్ డెంటల్ ఎడ్యుకేషనరీ బ్యూరో, పోస్టు బ్యాగ్ నం. 10031, చంబాయి-1.

COUPON

Please send me a copy of
"CARE OF THE TEETH AND GUMS"

Name

Address

C, I

చందమామ

ఈ సంచికలో కథలు
వింతలు - విశేషాలు

★

భారత చరిత్ర - 28...	2
మహాభారతం ...	5
రాకాసిలోయ - 31...	9
కాకి సహాయం ...	17
ఖలీఫాల సంపద - 1	25
హత్యానేరం ...	33
వల్కల చీరీ ...	39
రాక్షసి మెట్టు ...	43
రామాయణం ...	49
ప్రపంచపు వింతలు...	57

ఇవి గాక పోటో స్పీకల పోటీ
మొదలైన మరి ఎన్నో
ఆకర్షణలు.

ఇప్పుడు!

మీ ప్రేయమైన

(హామర్ రూపంలో)

ఓమ్యూబ్

స్కాకింగ్ లో కూడా లభించుచున్నది

- చింది పోడు
- పాడు పోడు
- పగిరి పోడు.

కొద్ది జిగటగంది గనుక చనిరంబు
కూడా చుంచిన

పోర్ లిజెంట్లు మరియు ఎగుమతి ద్వారా:
ఎమ్.ఎమ్. ఇంటర్నల్, ఆహమద్ నగర్. 1
లిజెంట్లు:
ఎ. నర్సయ్య ఆండ్ కో., బొంబాయి-2

కేవలం విక్స్ వేపొరబ్ మాత్రమే
రొంప జమకూడే మూడుచోట్లా తక్షణం పనిచేస్తుంది...

రాత్రికి రాత్రే రొంపను మాపుతుంది

ముక్కు
దిబ్బించు
మారించేస్తుంది.

గొంతు వుండే
మార్పుతుంది.

చాకరమైన చాచి బాధాన్ని
మారించేస్తుంది.

విక్స్ వేపొరబ్ రెండు విధాల పని చేస్తుంది—రాత్రి అంతా కూడా—ముక్కులోనూ, గొంతుకలోనూ, ఛాతీలోనూ, పనిచేసి మీ రొంప బాధను తొలగిస్తుంది. మీరు సులువుగా గొలిపిబ్బుటకు, హాయిగా నిద్రపోవుటకు తోడ్పడుతుంది.

రొంప తొలి చిహ్నాలు కనబడగానే, ముక్కువెంటికి నీమిడి, కారవం గొంతువుండా, దగ్గు, చాతీలో బారం, ఈ చిహ్నాలు కనబడగానే, విక్స్ వేపొరబ్ ఉపయోగించండి. కేవలం విక్స్ వేపొరబ్ మాత్రమే రొంప జమకూడే ఈ మూడు చోట్లా అంటే ముక్కు, గొంతుకా చాతీలో వెంటనే పనిచేస్తుంది. రొంప బాధలను రాత్రికి రాత్రే మారించేస్తుంది. నిద్ర పోయే ముందు, విక్స్ వేపొరబ్ ను, ముక్కు మీదా, గొంతుక మీదా, చాతీమీదా, పిచ్చమీదా బాగా రాయండి. వెంటనే మీకు, విక్స్ వేపొరబ్ చక్కని వెచ్చగా రేయడం కనబడుతుంది. అదే సమయంలో మీ శరీరపు తేడి విక్స్ వేపొరబ్ ను నక్కరం బావల అవరిగా మార్చి వేస్తుంది. ఈ అవరిని మీరు రాత్రంతా ప్రతిపాది ఊపిరి పీల్చినప్పుడలా లోనికి తీసుకొంటారు. ఈ అద్భుతమైన ద్వీవిధ చర్య, మీరు నిద్ర పోతున్నంత వేళా జరుగుతూనే వుంటుంది. రొంప హెచ్చుగా బాధపెట్టే, ముక్కు, గొంతుకా చాతీలలో ఉపశమనం కలుగజేస్తుంది. ఉదయానికల్లా మీ రొంప చాలావరకు తగ్గిపోతుంది, మీరు తిరిగి ఆరోగ్యంగా ఆనందంగా వుంటారు.

పొడుపుగల ఇంటి నీసా

పొదారణపు నింపు నీసా

తక్కువ ధరగల వచ్చు చవా

విక్స్ వేపొరబ్ ను రొంపజమకూడే ఈ ప్రాంతాలలో ఉపయోగించండి.

వేపొరబ్ ను ముక్కుమీద చుట్టారాయండి.	వేపొరబ్ ను గొంతుక మీదా, చాతీమీదా మర్చన చేయండి.	వేపొరబ్ ను పిచ్చ అంతలా రాయండి.

విక్స్ వేపొరబ్

కుటుంబానికి చాలా మందికి—
పురుషులకు, స్త్రీలకు, పిల్లలకు

నేను ఆడుకోను, నన్ను వదిలేయ్!

రాజు మాకు ఒక్కడే కొడుకు. వాడు అల్లరిపిల్లవాడైనా భయభక్తులులేకుండా పోలేడు. కాని కొన్నాళ్లనుండి ఉన్నాహముగా కనపడేవాడు కాదు. ఆకలి లేదనే వాడు. ఎప్పుడూ టిఫిన్లేకుండా యింట్లోనే తిరిగేవాడు. ఒకరోజున మాయింటికి స్నేహితులు వచ్చినప్పుడు రాజుచేసిన పెంకితనమునకు వాడినాన్నగారు కోపము వచ్చి కొడతానని భయపెట్టేరు. అప్పుడు మాయింట్లో ఉంటున్న మా దాక్టరు పిన్ని "ఉండండి, నేను వాడి టిఫిన్ ఒకసారి పరీక్షచేస్తాను" అంది.

పిల్లవానిని పరీక్షచేసి అనిక యిలా అంది. "రాజుకి" టింట్లో ఏమీలేదు. ఎదిగే పిల్లలకు ఎంతో పోషణ కావాలి. అది వారికి లభించకపోతే వాళ్లు చికాకుగా ఉంటారు. రాజుకి రోజూ హార్లిక్స్ యివ్వండి. వారు మళ్లీ చులుకుగా ఆరుమాసాదుమా ఉంటారు.

రాజుకి ప్రతిరోజూ హార్లిక్స్ యిచ్చేము. కొన్ని వారాల్లోనే వాడు ముఠులుగా కయారయేడు. పెంకితనము అన్న మాటేలేకుండా హాయిగా, చులుకుగా కనపడ్డాడు. పిన్ని, హార్లిక్స్లు చేసినమేలు మేము జన్మలో చురచిపోము!

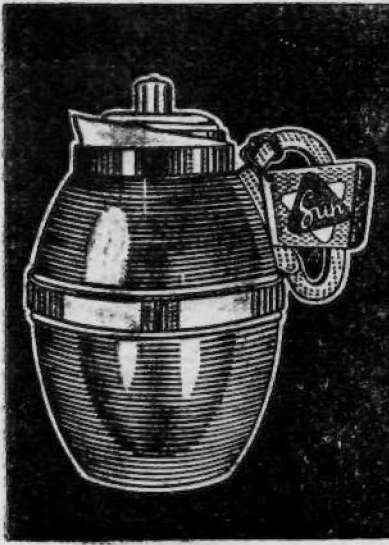

హార్లిక్స్ అదనపు శక్తిని కలిగించును!

(WTL-HL-4821/64)

రెమి
పౌడర్

‘సన్’ వ్యాక్యూమ్ జాడీ

ఈనాటి గృహిణికి వరప్రసాదము.

....కాగా—పొందవుల అరణ్యవాసకాలంలో ఎంతో మంది మునిశ్వరులు, వారి శిష్యులు, అతిథి అభ్యాగతులు వారిని దర్శించటానికి వచ్చేవారు. అందరకూ ద్రౌపది ఆ అద్భుతమగు ‘అక్షయ పాత్ర’ నుండి వడ్డించేది. పొందవులే తిండికి కటకటలాడిపోయారు; సూర్యభగవానుడు వరమే ప్రసాదించకపోతే ద్రౌపది భరింపరాని పాట్లు పడి ఉండేది.

అతిథి సత్కారానికి, ఇంటి అందరకూ వడ్డన చేయటానికి ‘సన్’ వ్యాక్యూమ్ ఫ్లాస్కు ఆధునిక ‘అక్షయపాత్ర’ పంటిది. నిజంగా ఇది ఈనాటి గృహిణికి వరప్రసాదమే.

విక్టరీ ఫ్లాస్క్ కంపెనీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
బొంబాయి - కలకత్తా - ఢిల్లీ - మదరాసు

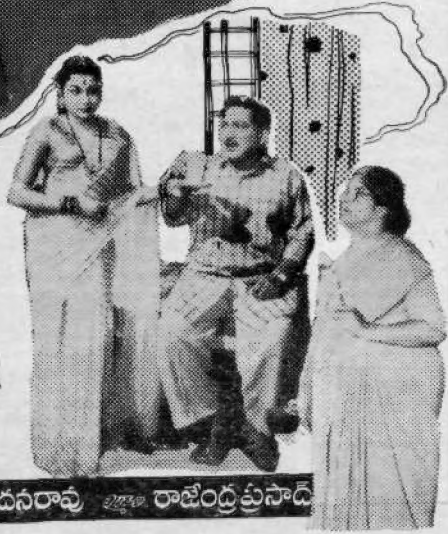
SUN

నటింపబడి

జగపతి పిక్చర్స్
ఆత్మబలం

శ్రీరామ్

హైదరాబాద్ ప్రొడక్షన్స్

నిర్మాత: వి.మధుసూదనరావు 22వ రాజేంద్ర ప్రసాద్

అమూల్ పాల ఆహారమందున్న ఏడు విటమినుల ప్రభావం

విటమిను బి1

నరాలను బలపరచి,
హృదయ కండరాలను
సమంగా వుంచును.

విటమిను ఎ

చర్మమును సున్నితంగా కళ్లను
ప్రకాశవంతంగా వుంచి పెరుగు
దలను వృద్ధిచేయును.

విటమిను బి2

నోరును ఆరోగ్యవంతంగా
వుంచును.

విటమిను బి6

కండరాలను సడలించును.

విటమిను సి

అంటు రోగాలను నివారించి
శిశువనమును నిరోధించును.

విటమిను డి

బలమైన విముకలను, ఆరోగ్యమైన వండ్లను
వుంచి పిల్లలరోగాలను నివారించును.

నయానినమైడ్

జీర్ణవృద్ధి, బలమైన నరాలను
పెంపొందించి చర్మమును
శుభ్రంగా వుంచును.

అమూల్ పాల ఆహారములో యీ 7 విటమినులేగాక, మాంస కృత్తులు,
కార్బోహైడ్రేటులు, క్రొవ్వు, కాల్షియం, భాస్వరం సమ పాళ్లలో వున్నవి.
అమూల్ ప్రశస్తమైన ఆహార విలువలే అధునిక శల్లెలకు మన్నిక. మీ
బిడ్డకు ఎంతో మంచిది.

అమూల్ పాల ఆహారంలో మీ బిడ్డకు వలసిన 7 విటమినులు కలవు.

ASP/ABF-34

మీ దగ్గు
త్వరగా
పోవును

చాతీ మరియు
గొంతుగ నెప్పికి

పెప్స్

మీరు తీసుకోండి

పెప్స్ను వప్పురించి, నొప్పిని నివారించే చర్యను
జరుపునట్టి అందరి శ్రమనకరమైన ఆవిరులను
పొందండి. అది గొంతుగ నొప్పి, బ్రోంకైటిస్
దగ్గు మరియు జలుబును గలిగించే క్రిమీలను
చంపుటకు సహాయపడును. పెప్స్ త్వరగా
నివారణను గలిగించును.

FRY-63 TEL

ఇందులో హానికరమైన
టెబరులు లేవు.
పిల్లలకు సురక్షితంగా
ఇవ్వవచ్చును.

బ్రోంకైటిస్,
గొంతుగ నెప్పి,
పడికెము,
అధిక కఫము,
జలుబులు
మరియు దగ్గులను
త్వరగా నివారించును.
మరియు వ్యాపారందరివద్ద
అమ్మబడుచున్నవి.

సి.ఇ. ఫుల్ టోర్స్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లి.

మద్రాసు రాష్ట్రమునకు సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు :

M/s. మోతీ అండ్ కో.,

మద్రాసు - 1.

పాతనాలు తనలు

జనవరి 1964

ఈ నెల “చందమామ” అత్యంత అకర్షణీయంగా
వుంది. కథలన్నిటాలో “కఠిన వ్రతం” చాలా
బాగుంది. “రాకాసిలోయ” చదువుతున్నంత
సేపూ ముందింకేమౌతుందో నన్ను ఆత్మత అంత
కంతకూ అధికమౌతుంది. “చందమామ మంద
హానం” అప్పుడే అయిపోయినందుకు చాలా అసం
తృప్తిగా వుంది. ఇక “సుందరకాండ” అత్యంత
సుందరమైన వర్ణ చిత్రాలతో పేరుకు తగినట్లే
వుంది. ముఖ్యంగా అశోకవన దృశ్యాన్ని అద్భు
తంగా చిత్రించిన శంకర్‌కు నా అభినందనలు.

—యు. రంగాచార్యులు, నెల్లూరు

“నూర్పుడి కిరీటం” అను వ్యాసము పబ్లిక్
పరీక్షకు పోయే మాకు చాల ఉపయోగించి
నందుకు సంతోషిస్తున్నాము. అటువంటి విజ్ఞాన
దాయకమైన వ్యాసము ప్రచురించిన మీకు మా
వందనములు.

—అక్కపెద్ది శ్రీ కృష్ణమూర్తి,
ద్వారకానాథ్, తెనాలి

డిసెంబరు నెల “చందమామ” ముఖ చిత్రం
చాల బాగున్నది. దానికి వేసిన రంగులు కూడ
రమణీయంగా ఉన్నవి. “పెళ్ళికూతురు”, “కఠిన
వ్రతం” అనే కథలు వాకు నచ్చాయి.

—గుండుమళ్ళ వెంకట రామారావు,
శ్రీకాకుళం

Nutrine Sweets

“కర్పకం” సెనిమాలో జ్యోతిగాంచిన సూతన తార కే. ఆర్. విజయ యొక్క సుందర చిత్రంతో 400 గ్రామాల బహుమతి పెట్టే త్వరలోనే అన్ని పెద్ద హాల్లలో అమ్మకమునకు దొరకును.

న్యూట్రీన్ కన్సెక్స్ నెరీ కంపెనీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, చిత్తూరు-ఆం. ప్ర.

OSOLIN

GEMS...

Citropine
Osaqua
BAKUL

Made of pure herbal extracts. Non-poisonous and useful for Homes, Hotels, Hostels, Airconditioned Chambers and for Smooth Surfaced Articles or Floors. Can be diluted with water for economy.

AVAILABLE IN SMALL PACKINGS TOO

For cleansing of porcelain and glassware, plastics, mosaic floorings, dining tables, marble and stone slabs etc.,—CITROPINE

For removal of bactericidal odour, filthy stains and for pleasant aroma—OSAQUA

A marvellous hair tonic and a wonderful brain cooler with lingering fragrance —BAKUL

OSOLIN DISTRIBUTORS, 4, THAMBU CHETTY STREET, MADRAS - 1. Phone: 22121

నాకు
ఎల్లిప్పుడూ

సాతే ఇష్టమైనవి
బిస్కట్లు

సాతే బిస్కట్ అండ్ చాకలెట్ కంపెనీ, లిమిటెడ్, హైదరాబాద్ - 2

APR/DEC-2000 TEL

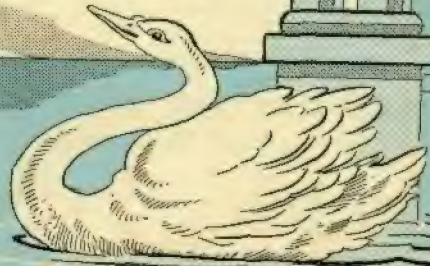

చందమామ

సంచాలకుడు : 'చక్ర పాణి'

ఈ సంచికలోని "వల్కల చీరి కథ" రామాయణంలోని ఋశ్యశృంగుడి కథను చాలావరకు జ్ఞాపకం చేస్తుంది. ఈ కథ బైనపురాణాలలోనిది. హేమ చంద్రుడనే 12 వ శతాబ్దికి చెందిన బైన ఆచార్యుడు తన "స్తవరావళి చరితం"లో ఈ కథ రచించాడు. ఆచార్య హేమ చంద్రుడు గుజరాతు లోని అహ్మిల్వరాన్ని ఏలిన కుమార పాల చౌలుక్కుడి ఆస్థానంలో ఉండే వాడు. కుమారపాల చౌలుక్కుడు క్రీ. శ. 1143-1172 కాలంలో పాలించాడు.

సంపుటి 34 జనవరి 1964 సంచిక 1

భారత చరిత్ర

ఫిరూజ్ చావగానే అతని మనమడు తుఘ్లక్ షా, రెండవ ఘియాసుద్దీన్ తుఘ్లక్ షా అనే పెరుతో, సుల్తాను అయ్యాడు. కాని కొందరు ఉద్యోగులూ, కులీనులూ కుట్ర చేసి 1389 ఫిబ్రవరి 19 న అతన్ని తుద ముట్టించారు. అతని అనంతరం అతని దాయాది అయిన అబుబకర్ ను ఢిల్లీ ప్రముఖులు సుల్తానును చేశారు. ఇదే సమయంలో ఫిరూజ్ కొడుకైన నాసిరుద్దీన్ ముహమ్మద్ పక్షియులు 1389 ఏప్రిల్ 24 న అతన్ని సామాన వద్ద సుల్తానుగా ప్రకటించారు. అబుబకర్ ప్రత్యర్థులకు తట్టుకోలేక 1390 డిసెంబరులో రాజ్య త్యాగం చేశాడు. నాసిరుద్దీన్ ముహమ్మద్ కూడా ఆరోగ్యం చెడి 1394 జనవరిలో మరణించాడు. అతని అనంతరం అతని కొడుకు హుమయూన్ గద్దె ఎక్కి కొద్ది రోజులు రాజ్యం చేసి ఆ మార్చి 8 నే మర

ణించాడు. అతని తరువాత రాజ్యానికి వచ్చినవాడు నాసిరుద్దీన్ ముహమ్మద్ ఆఖరు కొడుకు నాసిరుద్దీన్ ముహమ్మద్. ఇతనే తుఘ్లక్ వంశపు ఆఖరు రాజు. ఇతనికి సుస్రత్ షా అనే ప్రత్యర్థి ఉండేవాడు; ఇతను ఫిరూజ్ పెద్ద కొడుకు యొక్క కుమారుడు. కొందరు ప్రముఖుల ప్రేరణతో ఇతను రాజ్యాన్ని వశపరచుకొన యత్నించి విఫలమై, విద్రోహుల చేత చంపబడ్డాడు.

ఫిరూజ్ అనంతరం వచ్చిన వారంతా బలహీనులు. అంతకు పూర్వమే ప్రారంభమైన విచ్ఛిత్తిని వారిలో ఒక్కడు కూడా నివారించలేక పోయాడు. వారందరూ ఢిల్లీ ప్రముఖుల మధ్య సాగిన కుట్రలలో కీలుబొమ్మలుగా వ్యవహరించారు. సింహాసనం కోసం పోటీలుపడ్డ వారి మధ్య అంతర్యుద్ధాలు సాగాయి. ఇందుచేత కేంద్రప్రభుత్వానికి బొత్తిగా పరపతి పోయింది. దేశ

మంతటా గల సుల్తాను ప్రతినిధులు, ముసల్మానులూ, హిందువులూ కూడా స్వాతంత్ర్యం ప్రకటించారు. జొన్నుర్, గుజరాతు, మాల్వా, ఖాండేష్, గ్వాలియర్, మేవాత్ మొదలైనవి స్వతంత్ర రాజ్యాలయ్యాయి.

ధిల్లీ సామ్రాజ్యం ఇలాటి అరాజక స్థితిలో ఉండగా అమీర్ తిమూర్ అనే వాడు ఇండియాపై దాడి వచ్చాడు. తిమూర్ భయంకరుడుగా చరిత్ర ప్రసిద్ధి గలవాడు. ఇతను ట్రాన్స్ ఆఫ్ యానాలో కేష్ అనే చోట 1336 లో పుట్టాడు, ఒక తుర్కు తెగకు చెందిన వాడు. అతను 1369 లో సమర్కండ్ సింహాసనానికి వచ్చి, విజయ కాంక్షతో పర్షియా, అఫ్ఘానిస్తాన్, మెసపొటేమియాల పై దాడులు చేశాడు. ఇండియాలో గల సంపద అతన్ని ఆకర్షించింది.

తిమూర్ మనమడు పీర్ ముహమ్మద్ అనే వాడు 1398 లో ముల్తానును ముట్టడించి, ఆరు నెలల అనంతరం వశపరుచుకున్నాడు. 1398 ఏప్రిల్ లో తిమూర్ పెద్ద సేనతో సమర్కండ్ నుంచి బయలుదేరి, సింధూ, రీఖలం, రావీనదులు దాటి, ఆయేడే ఆక్టోబరు 13 న ముల్తానుకు ఈశాన్యంగా 70 మైళ్ళ దూరాన గల తలంబ అనే చోటికి వచ్చి చేరాడు. అతను తలం

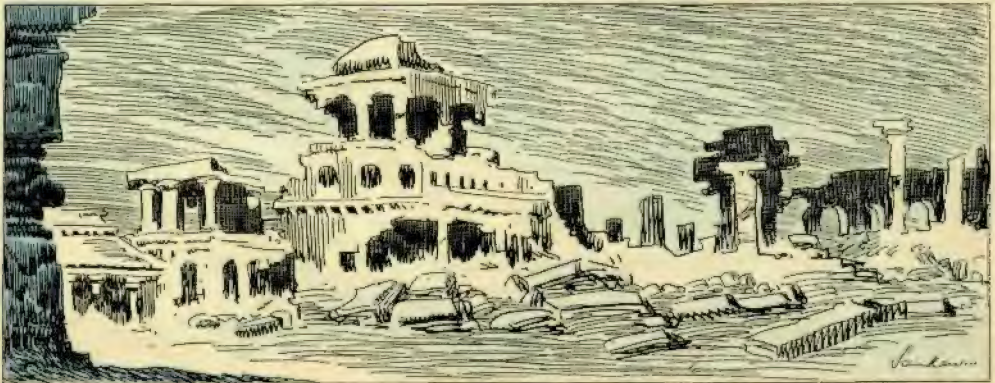
బను కొల్లగొట్టి అక్కడి పౌరులను కొందరిని వధించి, కొందరిని బందీలుగా పట్టుకున్నాడు. దారి పొడుగునా అనేక నగరాలు కొల్లగొట్టి, ప్రజలను హత్యచేస్తూ డిసెంబరు మొదటి వారం ఆఖరుకు ధిల్లీ శివార్లు చేరి, తనకు బందీలుగా చిక్కిన సుమారు లక్షమంది పురుషులను అక్కడ వధ చేయించాడు. సుల్తాన్ మహ్మూద్, మల్లూ ఇక్బాల్ అనే వాళ్ళు డిసెంబరు 17 న, 10 వేల ఆశ్వికదళమూ, 40 వేల కాల్పులమూ, 120 ఏనుగులూ గల పెద్ద సేనతో తిమూర్ ను ప్రతిఘటించి, ఘోరపరాజయం పొంది చెరొక దారిగా పారిపోయారు.

మర్నాడే తీమూర్ ఢిల్లీ ప్రవేశించాడు. అనేక రోజులపాటు ఢిల్లీ నగరం కొల్లగొట్టబడింది, అక్కడి పౌరులు భయంకరులైన తుర్కీ సైనికుల చేత దారుణంగా చంపబడ్డారు, కొందరు బందీలుగా చిక్కారు. ఢిల్లీలోని ఇల్లులు సమర్కండ్‌కు పంపబడి, అక్కడ తీమూర్ తయారుచేసిన పథకాన్నిబట్టి జుమ్మామసీదు నిర్మించారు.

తీమూర్ ఇండియాలో ఉండి పాదలచలేదు. ఢిల్లీలో 15 రోజులుండి తిరిగివెళ్ళిపోతూ అతను ఫిరూజాబాద్‌నూ (1399 జనవరి 1), మీరట్‌నూ (జనవరి 9), హరిద్వారం వద్ద రెండు హిందూ సేనలనూ, సివాలిక్ కొండల వెంబడి కాంగ్రానూ (జనవరి 16) జయించి, జమ్మాను కొల్లగొట్టి అసంఖ్యాకులను హత్య చేయించాడు. ముల్తాన్, లాహోర్, దీపాలూర్‌లు ఏలటానికి ఖిజ్‌ఖాన్ సయ్యద్ అనే వాణ్ణి నియోగించి అతను మార్చి 19 న సింధూ నదిని

తిరిగి ఉత్తరించాడు. అతను భారతదేశానికి చేసిన హని పూర్వం ఏ శత్రువూ ఒక్కదండయాత్రలో చేసి ఉండలేదట.

తీమూర్ చాడి వెంబడి ఢిల్లీ నగరం కరువు కాటకాల వాత పడింది. అక్కడ మిగిలిన పౌరులు కూడా చచ్చారు. రెండు నెల్లపాటు నగరం మీద పక్షి ఎగరలేదట. అసలే క్షీణించి ఉన్న ఢిల్లీ సామ్రాజ్యాన్ని తీమూర్ పూర్తిగా మట్టుబెట్టాడు. 1399లో సుస్రత్ షా సుల్తాను కావాలని యత్నించాడు గాని మల్లూ ఇక్బాల్ అతన్ని తరిమికొట్టాడు. 1401 లో మల్లూ ఢిల్లీకి వచ్చాడు, అతను మహ్మూద్ షాను కూడా ఢిల్లీకి అహ్వానించాడు. 1405 నవంబరు 12 న మల్లూ ఇక్బాల్ ఖిజ్‌ఖాన్‌తో పోరి చనిపోగా మహ్మూద్ తిరిగి సుల్తానయ్యాడు. సుమారు 20 ఏళ్ళు నామ మాత్రపు సుల్తానుగా ఉండి అతను 1413 ఫిబ్రవరిలో చనిపోవటంతో తుఘ్లక్‌వంశ మంతరించింది.

మీమీరభారతం

తరవాత వ్యాసుడు ఆ చనిపోయిన వారిని వెళ్ళిపోమ్మని చెప్పాడు. మృతులందరూ తాము ఏయే వాహనాలూ, రథాలూ ఎక్కి వచ్చారో, వాటి మీదనే తిరిగి గంగాజలంలో ప్రవేశించి, అక్కడి నుండి తమ తమ లోకాలకు చేరుకున్నారు.

వ్యాసుడు స్త్రీల కేసి తిరిగి, "మీలో ఎవరైనా మీ భర్తల వెంట వారి లోకాలకు వెళ్ళ దలిస్తే ఈ గంగలో దిగండి," అన్నాడు. ధృతరాష్ట్రుడి కోడళ్ళు తమ మామయొక్క సెలవు పొంది గంగలో దిగారు. వారు తమ శరీరాలను గంగలో వదిలి దివ్య శరీరాలతో భర్తలను చేరు కున్నారు. ఆ యోధులు తమ భార్యలను విమానాల పై ఎక్కించుకుని తాముండే లోకాలకు వెళ్ళిపోయారు.

తరవాత ధృతరాష్ట్రుడు మిగిలిన వారందరి వెంటా తన ఆశ్రమానికి తిరిగి

వచ్చాడు. ధర్మరాజును తిరిగి పోయి రాజ్యం చూసుకోమని చెప్పమని ధృత రాష్ట్రుడికి వ్యాసుడు చెప్పాడు. ధృత రాష్ట్రుడు ధర్మరాజుతో, "నాయనా, ఇక మీరంతా తిరిగి వెళ్ళండి. మీరుంటే మా తపస్సు సాగదు. నేను హస్తినాపురంలోనే ఉన్నట్టుగా సుఖంగా ఉంటాను," అన్నాడు.

ధర్మరాజు ధృతరాష్ట్రుణ్ణి విడిచి వెళ్ళటానికి, ముఖ్యంగా కుంతిని విడిచి వెళ్ళటానికి చాలా బాధపడ్డాడు. కాని కుంతి కూడా వెళ్ళిపోమ్మని చెప్పిన మీదట ఆయన అంతఃపుర స్త్రీలనూ, పరివారాన్నీ వెంట బెట్టుకుని హస్తినాపురానికి తిరిగి వచ్చాడు.

ధృతరాష్ట్రుడు వనవాసానికి వెళ్ళిన మూడేళ్ళకు ఒకనాడు నారద మహాముని ధర్మరాజును చూడ వచ్చాడు. ధర్మరాజు ఆయనకు తగిన మర్యాదలు చేసి, కుశల ప్రశ్నలడిగాడు.

"నిన్ను చూసి చాలా కాలమయింది. తపోవనం నుంచి బయలుదేరి తీర్థాలు చూసుకుంటూ నీ దగ్గిరికి వచ్చాను," అన్నాడు నారదుడు.

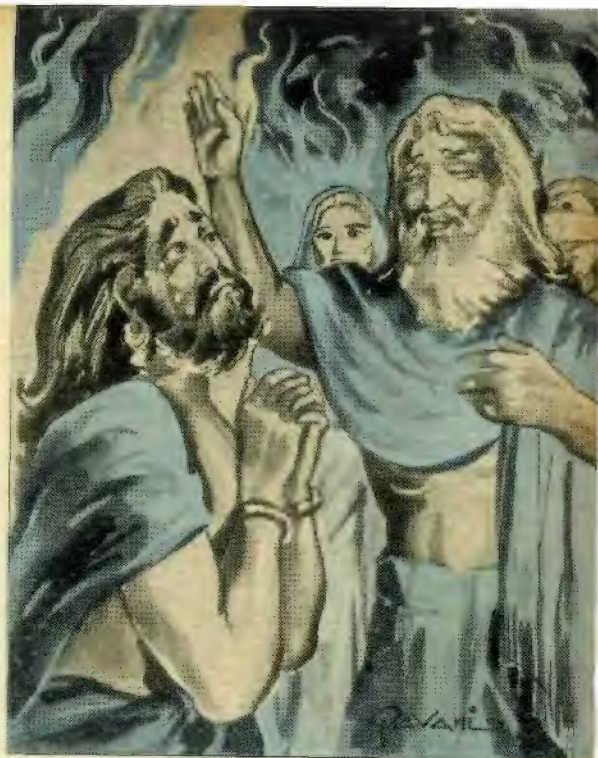
"గంగాతీరవాసులు కొందరు నాతో ధృత రాష్ట్రాడు తీవ్రమైన తపస్సు చేస్తున్నాడని చెప్పారు. మీ రాయనను చూశారా? ఆయనకు క్షేమమా? గాంధారి, కుంతి, సంజయుడూ ఎలా ఉన్నారు? తెలిస్తే చెప్పండి," అన్నాడు ధర్మరాజు.

"ధర్మరాజా, జరిగిన వృత్తాంత మంతా చెబుతాను, స్థిరచిత్తంతో విను. మీరందరూ

వచ్చి వెళ్ళిన తరువాత ధృతరాష్ట్రాడు కుంతి గాంధారి సంజయులతో సహా గంగా ద్వారానికి బయలుదేరి వెళ్ళాడు. ఆయన చేత అగ్ని హోత్రం చేయించే బ్రాహ్మణులు కూడా అగ్నిహోత్రాలను తీసుకుని ఆయన వెంట వెళ్ళారు. అక్కడ నీ పెత్తంద్రి ఆరు మాసాలపాటు మౌనం ధరించి వాయుభక్షణ చేస్తూ, తీవ్రమైన తపస్సు చేసి, అక్కడి మునుల నందరినీ ఆశ్చర్య పరిచాడు. ఆయన శరీరంలో ఎముకలు తప్ప ఏమీ మిగల లేదు. గాంధారి జలాహారం తీసు కున్నది. కుంతి మాసోపవాసం చేసింది. సంజయుడు అరవ జామున మాత్రమే ఆహారం తీసుకుంటూ వచ్చాడు. ఇలా ఉండగా ధృతరాష్ట్రాడు ఇతరులతో ప్రసక్తి లేకుండా అరణ్యం వెంటపడి తిరగసాగాడు. గాంధారి, కుంతి ఆయన వెంట వెళ్ళారు. సంజయుడు ఆయనను పట్టుకుని నడిపించాడు. కుంతి గాంధారిని నడిపించింది. తరువాత ఒక రోజున వారందరూ గంగలో స్నానం చేసి ఆశ్రమానికి తిరిగి వస్తూండగా, పెద్ద గాలి సాగి, కార్చిచ్చు అరణ్యమంతటా చుట్ట వేసింది. అసలే తిండి, బలమూ లేకుండా ఉన్న ధృతరాష్ట్రాడు నడవలేక పోయాడు. గాంధారి, కుంతి కూడా చాలా

నీరసించి ఉన్నారు. కార్పిచ్చు తమను సమీపిస్తూండటం గ్రహించి ధృతరాష్ట్రుడు సంజయుణ్ణి కార్పిచ్చు నుంచి తప్పించుకుని వెళ్ళి పొమ్మన్నాడు. ధృతరాష్ట్రుణ్ణి, గాంధారిని, కుంతిని అగ్ని పాలిటికి వదిలేసి తాను ప్రాణాలు దక్కించుకోవటం సంజయుడికి సమ్మతం కాలేదు; వారిని అగ్ని నుంచి కాపాడే ఉపాయమూ తోచలేదు. అప్పుడు ధృతరాష్ట్రుడు తమలాటి తాపసులు వాయుజలాగ్నులలో దేని చేతనైనా ప్రాణం విడవ వచ్చునని చెప్పి, సంజయుణ్ణి తక్షణమే వెళ్ళి పొమ్మన్నాడు. ధృతరాష్ట్రుడూ, గాంధారి, కుంతి తూర్పు దిక్కుగా తిరిగి కూర్చున్నారు. సంజయుడు వారికి ప్రదక్షిణం చేసి తాను అక్కడి నుంచి ప్రాణాలతో బయటపడ్డాడు. అతను గంగా తీరవాసులకు జరిగినదంతా చెప్పి హిమాలయానికి వెళ్ళిపోయాడు. ఆ విధంగా ధృతరాష్ట్రుడూ, గాంధారి, కుంతి ఆ కార్పిచ్చులో కాలి చనిపోయారు. దగ్గమైన వారి కళ్ళెబరాలను కూడా నేను చూశాను," అని నారదుడు చెప్పాడు.

పాండవులు ఈ దుర్వార్త విని పెద్ద పెట్టున శోకించారు. అంతఃపురమంతా రోదనంతో నిండిపోయింది.

ధర్మరాజు తన దుఃఖాన్ని కొంత దిగమింగుకుంటూ, "అంతటి కఠోర తపస్సు చేసి, మేమందరమూ కలిగి ఉండి కూడా మా పెత్తంద్రి ఇంత అసహాయపు చావు చచ్చాడా? కొడుకుల నందరినీ పోగొట్టుకుని కుమిలిపోయే గాంధారి చావుకూడా నన్నంతగా బాధించదు. మా ఐశ్వర్యంతో తులతూగుతూ మమ్మల్ని చూసి అనందించవలసిన కుంతి ఇలా చచ్చిపోయిందే! ఛీ, ఛీ! ఈ రాజ్యమెందుకు? పరాక్రమ మెందుకు? వినాడే చచ్చిపోవలసిన వాళ్ళం ఇంకా బతికి ఉన్నాం. కాలగతి తెలియదు గద!

చందమామ

లేకపోతే పాండవుల తల్లి ఏమిటి? కార్పి చ్చులో పడి చనిపోవటమేమిటి? అగ్ని దేవుడికి మా అర్ఘ్యమిచ్చు ఖాండవదహన మప్పుడు చేసిన సహాయం నిరర్థకమయింది. అగ్ని ఎంత కృతఘ్నుడు కాకపోతే అతడి తల్లిని దహిస్తాడు?" అన్నాడు.

నారదుడు మరొక విషయం బయట పెట్టాడు. ఆయన ధర్మరాజుతో, "ధృత రాష్ట్రాన్ని దహించినది మామూలు అగ్ని కాదు. ఆయన వాయుభక్తుడై తపస్సు చేసి యజ్ఞం చేసి, అగ్నులను విడిచాడట. అగ్ని హోత్రం చేసే యాజకులు ఆ అగ్నులను నిర్దనారణ్యంలో వదిలి వెళ్ళిపోయారట. ఆ అగ్నుల చేతనే అరణ్యం అంటుకుని, గాలి వల్ల పెద్ద కార్పిచ్చుగా మారి వాళ్ళను దహించి వేసిందట. ఈ విషయం మునులు చెప్పారు. అందుచేత ధృతరాష్ట్రాడు తన అగ్ని చేతనే దగ్గులై ఉత్తమ లోకాలు పొందాడు. ఇక నీవూ, నీ తమ్ముళ్ళూ వారికి జలతర్పణలు విడవండి." అన్నాడు.

తరవాత ధర్మరాజు ఒంటి బట్టతో, తమ్ములతో కలిసి, పౌరులు వెంట రాగా గంగానదికి వెళ్ళాడు. అక్కడ యుయుత్సు డితో సహా ఆయన ధృతరాష్ట్రాడికి, గాంధారికి, కుంతికి శాస్త్రోక్తంగా జలక్రియలు చేసి, శౌచవిధి అవలంబించి నగరం వెల పలనే ఉంటూ, ధృతరాష్ట్రాడు మొదలైన వారు దగ్గులైన చోటికి తెలిసినవారిని పంపి, అక్కడ చేయదగిన పనులు చేయించి, పన్నెండవరోజు శ్రాద్ధక్రియ జరిపి, ధృత రాష్ట్రాడి పేర బంగారమూ, వెండి, అపులూ, మంచాలూ, డబ్బూ దానం చేశాడు. అలాగే గాంధారి పేరా, కుంతి పేరా గొప్ప దానాలు చేశాడు. తరవాత ధర్మరాజు హస్తినాపురం ప్రవేశించాడు. గంగాద్వారానికి పంపబడిన వారు తిరిగి వచ్చి అక్కడ జరగవలసిన విధులన్నీ సక్రమంగా జరిగాయని చెప్పారు.

ధర్మరాజు చేత ఈ కర్మకాండ అంతా దగ్గిర ఉండి చేయించిన నారదుడు వెళ్ళిపోయాడు.

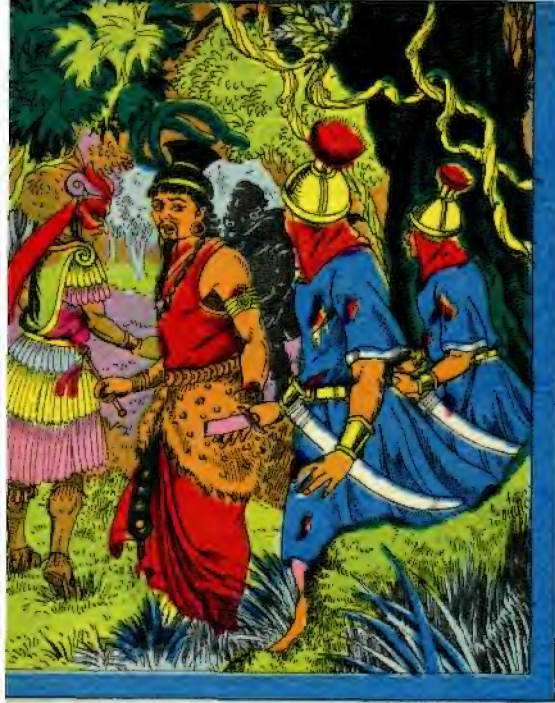
31

[అడవి మనుషుల సాయం వల్ల కేశవుడూ అతడి అనుచరులు బంధ విముక్తులైయ్యారు. తరవాత వాళ్ళు రెక్కల మనుషుల గుడారాలకు నివ్వపెట్టి, అప్పుడు రేగిన గందర గేళంలో, పారిపోసాగారు. కాని, వాళ్ళను శత్రువులు మొసళ్ళ మడుగు వద్ద అటకా యించారు. బిడాలి, శ్వాపకర్షి కేశవుడి కోసం కేకలు పెట్ట సాగారు. తరవాత—]

కేశవుడి అనుచరులను రక్షించ వచ్చిన యిద్దరు అడవి మనుషులూ, తమ నాయకులు పెట్టే కేకలు విని ఎంతో ధైర్యం తెచ్చుకున్నారు. ఒకటి రెండు నిమిషాల కాలం రెక్కల మనుషుల చేతికి చిక్కకుండా పోరాడగలిగితే, ఆ తరవాత తమ జాతి వాళ్ళ సాయం వస్తుందని వాళ్ళకు నమ్మకం కలిగింది. కేశవుడూ, జయమల్లు కూడా పరిస్థితి గ్రహించి, ఎక్కడలేని ధైర్యం

తెచ్చుకున్నారు. వాళ్ళు కోయగోమాంగ్ ను ఉత్సాహపరుస్తూ, రెక్కల మనుషులను మొసళ్ళ మడుగులోకి నెట్టసాగారు. ఇంతలో గోమాంగ్ కింద పడివున్న ఈటె నొకదాన్ని చేతికి తీసుకుని, దానితో రెక్కల మనుషుల్ని పాడుస్తూ, “ కేశవా, యిక మనకు ప్రమాదం లేదు. ఆయుధం దొరికింది. మీరు కూడా ఈ దుర్మార్గులతో కుస్తీపట్టు మాని ఆయుధాలు తీసుకోండి,” అని అరిచాడు.

‘చందమామ’

గోమాంగ్ చేత ఈ దెబ్బలు తిన్న రెక్కల మనుషులు కిమమని అరుస్తూ మొసళ్ళ మడుగులో పడసాగారు. అది చూస్తూనే మిగిలిన వాళ్ళు అక్కడి నుంచి కాలిబలం కొద్దీ పరిగెత్తుతూ, "పులుగు రాయా! ప్రమాదం. గుహవాసులు వందల వేల సంఖ్యలో మన మీది కొస్తున్నారు," అని కేకలుపెట్టారు. ఆ హెచ్చరిక వింటూనే ఎక్కడెక్కడ వున్న రెక్కల మనుషులూ ఆ ప్రాంతం వదిలి అడవి కేసి బయలు దేరారు. తన అనుచరులను ప్రోత్సహించి, అడవి మనుషులతో యుద్ధానికి పూను కోవటం సాధ్యంకాదని పులుగురాయుడు

గ్రహించాడు. కాని, ఒకసారి అడవి మనుషులకు వెన్నుచూపితే, ఆ తరవాత వాళ్ళు తనను, పిరికివంద కింద జమకట్టే ప్రమాదం వున్నది. ఇప్పు డేమి చేయటం?

పులుగురాయుడి తటపటాయింపు గ్రహించిన బ్రహ్మదండి మాంత్రికుడు మంత్ర దండాన్ని పైకెత్తి, "జై కాలభైరవా!" అంటూ పెద్దగా ఒక కేక పెట్టి, "పులుగు ప్రభో! యిది మనకు కష్టకాలం. గ్రహాలు వికటించినై. కాలభైరవుడు ఎందుకనే అగ్రహించాడు. ప్రస్తుతానికి మనం చేయగలిగిందేమీ లేదు. ఆ గుహవాసులూ, జయమల్లు ముఠా వచ్చి మన మీద పడకముందే, అడవి లోకి తిరోగమిద్దాం," అన్నాడు.

"మాంత్రికా, అదే నేనూ అనుకుంటున్నాను. మా గరుడజాతి వాళ్ళకు రాత్రిళ్ళు బొత్తిగా కళ్ళు కనిపించవు. సూర్యోదయం కానిప్పుండి, మా ధాటి చూపెడతాం," అంటూ పులుగురాయుడు బయలుదేరాడు. అంతలో జిత, శక్తివర్మలు అక్కడికి పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చారు. వాళ్ళ చేతుల్లో వున్న కత్తులు సగం విరిగి వున్నాయి. వాళ్ళ దేహాలు రక్తంతో తడిసి వున్నాయి.

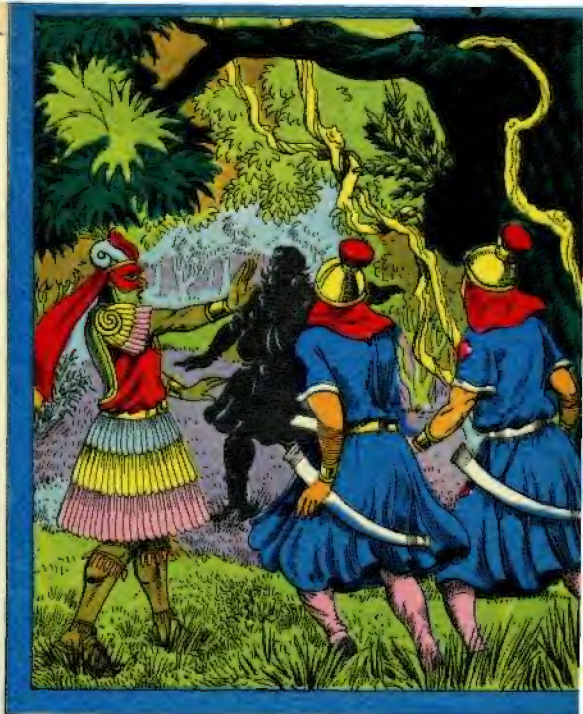
జిత, శక్తివర్మలను చూస్తూనే బ్రహ్మదండికి ప్రాణం లేచి వచ్చినట్టయింది.

అతడు వాళ్ళను సమీపించి, "జితా, శక్తి! మీరు యింకా బతికే వున్నారా? అదుర్కార్కులు మీ యిద్దర్నీ హత్య చేశారనుకున్నాను," అన్నాడు.

"వాళ్ళా ... మమ్మల్నా ... హత్యా!" అంటూ జితవర్మ పెద్దగా నవ్వి, "మా మొండికత్తులు చూడు, నెత్తురులో స్నానమాడిన మా శరీరాలు చూడు! ఎంత మంది శత్రువుల్ని చంపామో మాకే తెలీదు. కత్తులు విరిగిపోవటంతో వెనుదిరిగి యిటు పురోగమించి రావలసివచ్చింది," అన్నాడు.

జితవర్మ మాటలకు స్థూలకాయుడు విరగబడి నవ్వుతూ, "మీ యిద్దర్లో ఏ ఒకడూ శత్రువులను చూశామని చెప్పినా నేను నమ్మను. ఇంతసేపూ ఏ చెట్టుకొమ్మల్లోనో దాక్కుని వుంటారు!" అన్నాడు.

స్థూలకాయుడి మీదికి జిత శక్తివర్మలు తమ మొండికత్తుల్ని ఎత్తేంతలో, పులుగు రాయుడు వాళ్ళను కనురుతూ, "ఛీ, యిక వూరుకోండి. మీ నుంచే నా రాజ్యానికి యింత ప్రమాదం వచ్చింది. మీ కాపలాలో వున్న అదుర్కార్కులు ఎలా తప్పించుకు పోగలిగారు? ఆ సంగతేదో యిక్కడే తేలాలి. మిమ్మల్ని రాకాసిపక్షిమాతకు బలిచేస్తాను," అంటూ ఈలెను వాళ్ళ మీదికి ఎత్తాడు.

అంతలో గుహవాసులు అటుకేసి వస్తున్న సూచనగా కేకలు వినబడినై. బ్రహ్మదండి మాంత్రికుడు, పులుగురాయుడి చేయి పట్టుకుని, "పులుగుదేవా! మీరు శాంతించండి. ఆ అడవిమనుషుల దండు యిటే వస్తున్నది. ముందు మనం యిక్కణ్ణించి పారి పోకపోతే ప్రమాదం," అన్నాడు.

బ్రహ్మదండి మాట ముగించే లోపలే పులుగురాయుడు అడవి కేసి పరుగులంకించుకున్నాడు. స్థూలకాయుడూ, బ్రహ్మదండి మాంత్రికుడూ, జిత, శక్తివర్మలు కూడా అతడి వెనక పరిగెత్తారు. జితవర్మ శక్తివర్మతో, "శక్తి, చూశావా? మనం

శత్రువులను చీల్చి చండాడేందుగ్గాను కన బరిచిన శూరవీరత్వం, సాహసధైర్యాలూ ఎందుకొర్కరాగుండా పోయినై. ఆ పిట్టతల వెధవా, బ్రహ్మదండి కూడా మన దర్పబల శౌర్యాలను శంకిస్తున్నారు,” అన్నాడు.

“వాళ్ళిద్దరే శంకించటమేం! ఈ మాంసం పొగు కూడా మనను అపహాస్యం పట్టిస్తున్నాడు. ఇప్పుడు మన కత్తులు మొండివయి పోయినై. మంచి కత్తులు సంపాదించ గానే ఈ అందర్నీ కట్టకట్టి నిలుపునా నరి కేద్దాం,” అన్నాడు శక్తివర్మ.

అంతలో వాళ్ళకు “బిడాలికి జై!” అన్న కేకలూ, రివ్వురివ్వు మంటూ మీదికి

వచ్చిపడే ఈటెలూ ప్రత్యక్షమయినై. “మరి కొంచెం వేగంగా పరిగెత్తండి. శత్రువులు మనను చూసి నట్టుంది. జితా, శక్తి! మీ చచ్చు సంభాషణ కట్టిపెట్టి, నేళ్ళు మూయండి!” అంటూ బ్రహ్మదండి మాంత్రి కుడు లేడిలా ఛంగున ముందు కురికాడు.

కేశవుడు తన అనుచరులనూ, బిడాలి, శ్వానకర్ణి ముఠా వాళ్ళనూ వెంటపెట్టుకుని వచ్చి, పులుగురాయుడు నివశించే గుడారాల ప్రాంతాన్ని చుట్టుముట్టే సరికి, అక్కడ వారికి రెక్కల మనుషులెవరూ కనిపించ లేదు. ఆ దుర్మార్గులు ప్రమాదం శంకించి అడవి కేసి పారిపోయి పుంటారని కేశవుడూ, జయమల్లూ నిశ్చయించు కున్నారు. కాని, చీకటిలో వాళ్ళను వెంబడించి చుట్టుముట్టటం సాధ్యమయేది కాదు. ఆ కారణం వల్ల కేశవుడు గుహవాసులను చిన్నచిన్న ముఠాలుగా అడవి ప్రాంతానికి వెళ్ళి, కనబడిన రెక్కల మనుషులను హతమార్చమన్నాడు. అలా బయలుదేరిన ఒక ముఠా చేతిలో పడవలసిన బ్రహ్మదండి, పులుగురాయుడూ అదృష్టవశాన తప్పకుని అడవిలోకి పారిపోగలిగారు.

రాత్రి గడిచి సూర్యోదయం అయేవరకూ కేశవుడూ అతడి అనుచరులు కాలుతున్న

పులుగురాయుడి గుడారాల ప్రాంతాలనే కాలం గడిపారు. రెక్కల మనుషులు చెట్ల మీది నుంచి కిందికి దూకేందుకు ఉపయోగించే పక్షిరెక్కలు వాళ్ళకు ఒకచోట గుట్టలు గుట్టలుగా కనిపించినై. వాటిని చూడగానే బిడాలికి, శ్వానకర్ణికి యింతకాలంగా వాళ్ళు చేసిన మోసం తెలిసిపోయింది.

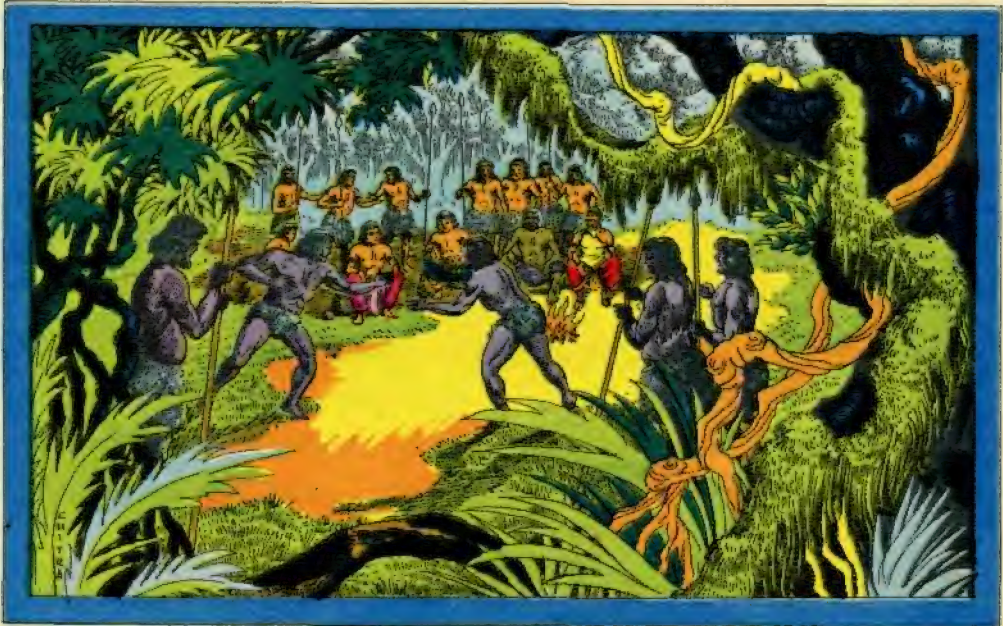
"నిజంగా వాళ్ళు రెక్కలున్న మనుషులని మేం నమ్మాం. వాళ్ళు పక్షుల్లా ఆకాశం లోకి ఎగరగలరని కూడా మేం భావించాం. అంతా మోసం!" అన్నాడు బిడాలి.

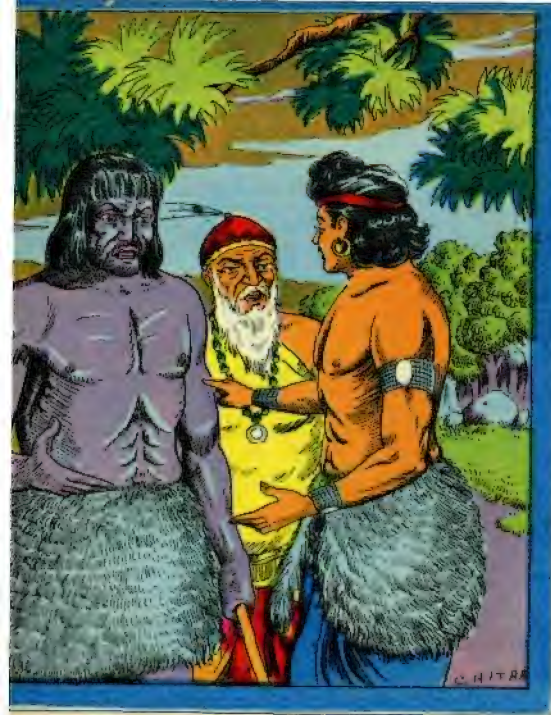
"ఆ మోసమేదో యిప్పుడు తెలిసి పోయింది. ఇక ఆ నీచుల్ని అడవిబాతుల్ని

వేటాడినట్టు వేటాడతాం. వాళ్ళు వర్తి పిరికి పందలు కూడా. వాళ్ళ ధైర్యం ఏపాటిదో కూడా యింతకు ముందు తెలిసిపోయింది," అన్నాడు శ్వానకర్ణి.

గుహవాసుల నాయకులిద్దరికీ కలిగిన ఆత్మవిశ్వాసం చూసి, కేశవుడూ, జయమల్లూ చాలా సంతోషించారు. సూర్యోదయమై నాలుగుబారల పొద్దెక్కుగానే, కేశవుడూ, జయమల్లూ, కొయగోమాంగల గౌరవార్థం; బిడాలి, శ్వానకర్ణి గొప్ప విందు ఏర్పాటు చేశారు.

ఆ విందు జరిగేటప్పుడు ఆటలూ పాటలూ సాగినై. యువకులైన గుహవాసులు

మల్ల యుద్ధాలూ, ఈటెలతో రకరకాల వ్యాయామాలూ చేశారు.

విందు మధ్య జయమల్లు బిడాలికి, స్వానకర్ణికి ఒక సలహా యిచ్చాడు. రెక్కల మనుమల ప్రమాదం యిక లేదు గనక, వాళిద్దరినీ తమ తమ ముఠాలతో కొండ గుహలు వదిలి వచ్చి, సమతలంగా వున్న ఆ ప్రాంతాల విశాలమైన గృహాలు నిర్మించుకో మన్నాడు.

ఈ సలహాకు స్వానకర్ణి అనంగీకార సూచకంగా తల వూపి, “మేము మా తాత ముత్తాతలకు పూర్వం నుంచి కూడా గుహల్లోనే కాలం గడుపుతున్నాం. ఇప్పుడు

ఆ ఆచారం వదిలి, ఈ చెట్ల కింద ఎలా నివసించటం?” అన్నాడు. బిడాలి కూడా అదే ఆభిప్రాయం వెలిబుచ్చాడు.

జయమల్లు చిరునవ్వు నవ్వి, “అయితే, ఒక పని చెయ్యండి. ఒకేసారి అందరూ గుహలు వదిలి రాకుండా, మీలో కనీసం యువతరం వాళ్ళనైనా యిక్కడ నివసించేలా చేయండి. గుహల్లో వుండటంకన్నా, యిక్కడ వెలుగూ, గాలి వున్న ప్రాంతాల నివసించటం ఆరోగ్యకరం అని తేలితే, మిగతా వాళ్ళు కూడా ఆ తరవాత యిక్కడికి రావచ్చు. ఏది ఏమైనా, ఆ రెక్కల మనుమల్ని మాత్రం తిరిగి యిక్కడికి వచ్చి గుడారాలు కట్టకుండా చూడండి. ఈ ప్రాంతం మంచినిటి సమృద్ధి, అహార సమృద్ధి కలది,” అన్నాడు.

“ఆ రెక్కల మనుమల్ని గురించిన భయం మా కేమీ లేదు. మీ సహాయం వల్ల నేను మా మూల పురుషుడి మహత్తర శక్తులు గల గద సంపాదించుకున్నాను. బిడాలికి నాకూ మధ్య యిప్పుడు శత్రుత్వ మేమీ లేదు, మేము మిత్రులం. మా రెండు ముఠాలకూ మీరు చేసిన మేలు మరువ రానిది. మా నుంచి మీ కెలాంటి సహాయం కావాలో అడగండి. ఎంత కష్టసాధ్యమైన

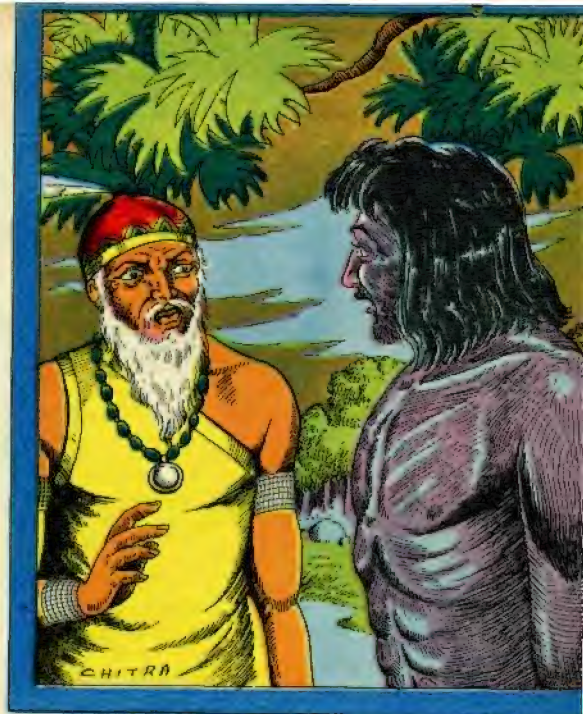
చందమామ

దైనా చేయగలం,” అన్నాడు శ్వానకర్ణి. శ్వానకర్ణి మాటలకు అంగీకార సూచకంగా బిడాలి తల వూపాడు.

జయమల్లు తన అనుచరు లిద్దరి కేసి ఓమారు చూసి, తరవాత బిడాలి, శ్వాన కర్ణులతో, “మీరు, కొరితే మా కెలాంటి సహాయమైనా చేస్తారని మాకు తెలుసు. మేము రాకాసిలోయకు వెళ్ళాలి. అక్కడికి వెళ్ళి తిరిగివచ్చిన వారెవరైనా మీలో వుంటే చెప్పండి,” అన్నాడు.

జయమల్లు యిలా అనగానే బిడాలి, శ్వానకర్ణులు ముఖముఖాలు చూసుకున్నారు. ఇద్దరి ముఖాల్లో ఆశ్చర్యం, భయం తాండ వించింది. శ్వానకర్ణి గొంతు ఓమారు సవ రించుకుని వూరుకున్నాడు. బిడాలి తల వంచుకుని చిన్నగొంతుతో, “ఆ రాకాసి లోయకు వెళ్ళివచ్చిన వాళ్ళెవరూ, మా తరం వాళ్ళలో బతికి లేరు. కాని, దాన్ని గురించి విన్నాం. అది ఈ అరణ్యాల కవతల గల కొండల్లో ఒక గొప్ప లోయ. అక్కడికి చేరటం చాలా కష్టం; తిరిగి రాగలగటం అంతకన్న కష్టం. ఇంతకూ అక్కడి కెళ్ళవలసిన పని మీకేం కలిగింది?” అని ప్రశ్నించాడు.

“బిడాలి! నీ మాటలనుపట్టి చూస్తూంటే, నీకు ఆ ప్రాంతాలకు వెళ్ళే దారి తెలుసు

నన్నట్టు కనబడుతున్నది. ఆ మార్గం ఏదో చూపించు, చాలు. ఆ లోయలో పెరిగే ఒక గొప్ప ఓషధి మాకు కావాలి. బ్రహ్మపుర రాజుకు నయంకాని వ్యాధి ఒకటి పుట్టింది. ఆ ఓషధితో అయన వ్యాధి కుదరగలదని రాజవైద్యులు మమ్మల్ని పంపారు,” అన్నాడు జయమల్లు.

“బిడాలి చెప్పినట్టు, ఆ లోయకు వెళ్ళటం, తిరిగిరావటం కూడా అసంభవం, ఆలోచించుకోండి,” అన్నాడు శ్వానకర్ణి.

“అవన్నీ ఆలోచించకుండానే, యింత దూరం వచ్చామనుకున్నావా, శ్వానకర్ణి? మేం ఎలాంటి ప్రమాదాలనైనా ఎదుర్కో

టానికి సిద్ధంగానే వున్నాం. దారేదో మాకు చూపండి. పోతే, మీరు మాకు చేయవలసిన మరొక సహాయం; ఆ పులుగురాయుడి వెంట, బ్రహ్మాదండి అనే మాంత్రికుడొకడున్నాడు. వాడు మీకు దొరికితే ప్రాణాలతో మేం తిరిగివచ్చిన దాకా బందీగా వుంచినా సరే, లేక చంపినా సరే, మా అభ్యంతరం ఏమీ లేదు,” అన్నాడు జయమల్లు.

“ఓం ఆ సంగతి గుర్తు పెట్టుకుంటాం. మీకు రాకాసిలోయకు దారి చూపటమే కాదు, మీ వెంట నేనూ బిడాలి కూడా వస్తాం. ఏమంటావ్ బిడాలి?” అని అడిగాడు శ్వానకర్ణి.

బిడాలి ఎక్కడలేని ఉత్సాహం కనబరుస్తూ, “నేను పెద్దవాణ్ణి పోయాను. నా ముఠాకు నాయకుడుగా తగిన యువకుణ్ణొకణ్ణి చూసి నియమించి, మీ వెంట రాగలను,” అన్నాడు.

దీనికి కేళవుడూ, జయమల్లు అభ్యంతరం చెప్పారు. తరవాత కొంత చర్చ జరిగిన మీదట, సూర్యాస్తమయానికి ఓ గంట ముందుగా, కేళవుణ్ణి, జయమల్లునూ, కోయగోమాంగనూ అక్కడవున్న ఎత్తయిన పర్వత శిఖరాల మీది నుంచి, బలమైన ఊడల సాయంతో బిడాలి, శ్వానకర్ణి ముఠావాళ్ళు లోయలోకి దించారు.

ఆ లోయలో వున్న ఒకా నొక సారంగ మార్గం వెంటపోతే, అది రాకాసి లోయకు దారి తీయగలదని వాళ్ళు చెప్పారు.

ఊడల సాయంతో కొండశిఖరం మీది నుంచి లోయలోకి దిగిన కేళవుడూ అతడి అనుచరులకు దూరంగా డప్పులమోత వినబడింది. వాళ్ళు అటుకేసి చూశారు. గణాచారిలా జుట్టు విరబోసుకుని వున్న ఒకడు, చిందులు వేస్తూ కేకలు పెడుతున్నాడు. అతడి చేతిలో భయంకరరూపం గల ఒక పక్షి వున్నది. —(ఇంకా వుంది)

కాకి సహాయం

ఊర్కిదేశంలో పక్షులను పట్టి, వాటిని అమ్మి జీవించే యువకు డొక డుండే వాడు. ఒక నాడు వాడు ఉచ్చులు తీసుకుని అడవికి వెళ్ళి, ఒక చెట్టు పైన ఉచ్చు అమర్చి, ఆత్రంగా చూస్తూ కూర్చున్నాడు. అంతలోనే ఒక కాకి వచ్చి ఉచ్చులో చిక్కుకుంది. వాడు చెట్టెక్కి దాన్ని పట్టుకో బోతుండగా ఆ కాకి మనిషి భాషలో, "నన్ను పట్టుకోకు. నన్ను వదిలి పెట్టావంటే, నీ కొక అపూర్వమైన పక్షి దొరుకుతుంది. దాన్ని తీసుకుపోయి సుల్తాను కీస్తే నీకు అంతులేని బహుమానం దొరుకుతుంది," అన్నది.

యువకుడు కాకి మాటలు నమ్మి, దాన్ని ఉచ్చు నుంచి విడిపించి, మళ్ళీ ఉచ్చు వన్నాడు. వాడు చెట్టు దిగి వచ్చాడో లేదో ఎటునుంచో ఒక అందమైన పక్షి ఎగిరి వచ్చి, చెట్టు పైన వారి, వాడి ఉచ్చులో చిక్కు

కున్నది. దాన్ని పట్టుకోవటానికి చెట్టెక్కిన యువకుడు దాని రంగులూ, వింత అందం, పొడుగైన తోకా చూసి అమితాశ్చర్యం పొందాడు. అది కన్నెర పక్షి. ఆ బాతి పక్షిని ఆ దేశంలో ఎవరూ ఎన్నడూ చూడ లేదు. వాడా పక్షిని పెద్ద పంజరంలో పెట్టి తీసుకు పోయి సుల్తాను ఎదట పెట్టాడు.

సుల్తాను కూడా ఆ పక్షిని చూసి అమిత ఆశ్చర్యమూ, ఆనందమూ పొంది, పక్షులు పట్టే వాడికి అంతులేని ధనం ఇచ్చాడు. తరవాత ఆయన దాని నొక బంగారు పంజరంలో ఉంచి, అహోరాత్రాలు దాని దగ్గరే ఉంటూ, దాన్ని చూస్తూ ఆనందించసాగాడు.

సుల్తానుగారి వజీరుకు ఇదంతా చూసి ఓర్పులేని తనంతో కడుపు మండిపోయింది. ఎవడో పక్షులను పట్టుకునే అనామకుడు వచ్చి సుల్తానును ఇంతగా మెప్పించి, పెద్ద బహుమానం పుచ్చుకు పోతాడా? వాడి

కిచ్చిన డబ్బుకు గిట్టంపు అయేటట్టు చేయాలని దుష్టబుద్ధి అయిన వజీరు ఒక ఆలోచన చేశాడు.

అతను సుల్తాను వద్దకు వెళ్ళి, "ప్రభూ, ఈ పక్షి అందం చూస్తే, దానికి ఈ బంగారు పంజరం కూడా పనికి రాదనిపిస్తుంది. దాని కోసం దంతంతో చిన్న భవనం నిర్మించితే ఎంతో బాగుంటుంది," అన్నాడు.

"దాని కేమీ సందేహం లేదు గాని, అంత దంతం దొరకడ మెలాగ?" అని అడిగాడు సుల్తాను.

"పక్షిని అమ్మిన వాడే ఆ పని చూసుకుంటాడు," అన్నాడు వజీరు.

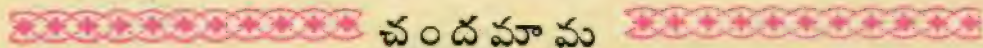
వజీరు యువకుణ్ణి దివానానికి పిలిపించి, నలభై రోజులలోగా పక్షి కోసం దంతపుట్టిల్లు కట్టటానికి సరిపడినంత దంతం పట్టుకు రమ్మని ఆజ్ఞాపించాడు.

"అంత దంతం నే నెక్కడి నుంచి తీసుకు రాగలను?" అన్నాడు యువకుడు తెల్లబోయి.

"సుల్తాను వారి ఆజ్ఞ. ఎలా తెస్తావో నీవే ఆలోచించుకో. గడువు లోగా పని పూర్తి చెయ్యక పోయావో, నీ తల తెగిపోతుంది," అన్నాడు దుర్మార్గుడైన వజీరు.

యువకుడు పుట్టెడు దిగులు మోసుకుని, కాళ్ళిడ్చుకుంటూ రాజ భవనం వెలపలికి వచ్చి, ఎటు వెళ్ళాలో దిక్కు తెలియని వాడిలాగా నిలబడి ఉండగా, కాకి ఎటు నుంచో వచ్చి వాడి భుజం మీద వాలి, "ఎందుకా దిగులు ముఖం? ఏం వచ్చి పడింది?" అని అడిగింది.

"ఆ పక్షిని అమ్మి బోలెడంత డబ్బు సంపాదించు కున్నాను గదా అని సంతోషిస్తుంటే, సుల్తానుగారు ఆ పక్షికి ఇల్లు కట్టాలి, సరిపడినంత దంతం పట్టుకు రమ్మంటున్నాడు. నలభై రోజుల్లో తేకపోతే పీక తెగిపోతుంది. ఏం చెయ్యాలి?" అన్నాడు యువకుడు.

"నేను చెప్పినట్టు చెయ్యి, విచారించకు. సుల్తానుగారి దేవిడికి తిరిగి వెళ్ళి, నలభై పీపాల సారా ఇప్పిస్తే దంతం తెస్తానను. ఆ సారాను బళ్ళ మీద అడవికి చేర్చు. అక్కడ ఏనుగులు నీరు తాగే మడుగున్నది. అందులోకి సారా అంతా దిమ్మరించు. ఏనుగులు వచ్చి, సారా తాగి, ఒళ్ళు తెలియకుండా పడిపోతాయి. అప్పుడు వాటి దంతాలు కోసుకుని చక్కారా!" అని కాకి సలహా ఇచ్చింది.

యువకుడు కాకి తన కృతజ్ఞత తెలుపుకుని, అది చెప్పినట్టే చేసి, దంతం సంపాదించి తెచ్చి సుల్తానుకు ఇచ్చాడు. అంత దంతం చూసేసరికి సుల్తాను పరమానందభరితుడై, యువకుడికి ఇంకా గొప్ప బహుమానం ఇచ్చాడు.

తరవాత ఆయన మంచి పనివాళ్ళను పిలిపించి, పక్షి కోసం అందమైన దంత గృహం ఒకటి నిర్మింప జేశాడు.

ఇది చూసి వజీరు ముఖం ఇంకా మాడిపోయింది. పక్షులను వట్టే వాడి పరవతి ఇంకా పెరిగింది. వాణ్ణి నాకనం చెయ్యటానికి ఇంకొక మార్గం దొరికింది వజీరుకు. అతను సుల్తాను వద్దకు వెళ్ళి, "ప్రభూ! తమరు అపూర్వమైన పక్షిని సంపాదించారు.

దాని కోసం మరింత అపూర్వమైన దంత గృహం నిర్మించారు. అంతా బాగుంది, కాని ఆ పక్షి ఎందుకు పాడబో అది కాస్త ఆలోచించారా?" అన్నాడు.

"నాకూ అదే అనుమానం వచ్చింది సుమా!" అన్నాడు సుల్తాను.

"అది అడవుల్లో నివసించే పక్షి కాదు. ఎవరో పెంచిన పక్షి అని తెలుస్తూనే ఉంది. పక్షులను వట్టేవాడు పట్టి తీసుకు రాక పూర్వం దాని కొక యజమాని ఉండే ఉండాలి. ఆ యజమానిని తీసుకు వచ్చి నట్టయితే ఈ పక్షి తప్పక పాడుతుందని నా నమ్మకం," అన్నాడు వజీరు.

“కాని దాని యజమాని ఎక్కడుండేదీ ఎవరికి తెలుసు?” అన్నాడు సుల్తాను.

“పక్షిని పట్టుకున్న వాడికే తెలియాలి,” అన్నాడు వజీరు.

“అయితే ఈ పక్షి యజమానిని తెప్పించ గలవా?” అని సుల్తాను ఆత్రంగా అడిగాడు.

“అదంతా నాకు వదిలెయ్యండి,” అన్నాడు వజీరు.

అతను యువకుడి కోసం మళ్ళీ కబురు చేసి, నలభై రోజులలోగా పక్షి యొక్క పూర్వపు యజమానిని తీసుకు రాకపోతే తల తీసేటట్టు సుల్తానుగారు ఉత్తరు విచ్చా రని తెలియజేశాడు.

“దాని యజమాని ఎవరో నాకేం తెలుసు? నేను పట్టుకున్నప్పు డది అడవిలో స్వేచ్ఛగా ఎగురుతున్నది,” అన్నాడు యువకుడు.

“దానికి నన్నేం చెయ్యమంటావు. సుల్తానుగారి ఉత్తరువు నీతో చెప్పాను. ఢిక్కరిస్తే ఏమవుతుందో నీకూ తెలుసు,” అన్నాడు వజీరు.

జారిపోయిన గుండెతో యువకుడు తన ఇంటికి వెళ్ళి మంచం మీద పడుకుని భోరు మని ఏడ్చాడు. కిటికీలో నుంచి కాకి వచ్చి అతని భుజాన వాలి, మళ్ళీ ఏమి వచ్చి వడిందని అడిగింది. యువకుడు దానితో అంతా చెప్పాడు.

"దీని కింత దిగులెందుకు ? నేను చెప్పి నట్టు చెయ్యి. దివాణానికి తిరిగి వెళ్ళి, సుల్తానుగారి విహార నౌకనూ, నలభైమంది దాసీలనూ ఇయ్యమని ఆడుగు. ఆ నౌకలో చిన్న ఉద్యానమూ, స్నానశాలా మొదలైనవి ఉన్నాయి. దాన్ని తీసుకుని సముద్రమార్గాన పోగా, పోగా ఒక విచిత్రమైన దీవి వస్తుంది. అది సముద్రంలో నుంచి పైకి లేచిన పెద్ద కొండ లాగా ఉంటుంది. ఆ దీవి దగ్గర నౌకకు లంగరు వేయించు. ఆ దీవిలో ఉండే వారు ఒక విధమైన దేవతా స్త్రీలు. ఆ దేవతల రాణి ఈ పక్షికి యజమాని. నీ నౌకను చూడ గానే అక్కడ ఉండే స్త్రీ లందరూ నౌకలోకి

ఎక్కి చూడ యత్నిస్తారు. ఒక్క రాణిని తప్ప మరెవరినీ నౌకలోకి రానివ్వకు. అమెకు వినోదాలు కలిగించి, ఆ వినోదాలలో అమె ముణిగి ఉన్న సమయంలో లంగరు ఎత్తించి, నౌకను వెనక్కు తిప్పుకురా," అని కాకి సలహా ఇచ్చింది.

యువకుడు ఈ సలహా ప్రకారమే చేశాడు. అంతా కాకి చెప్పినట్టే జరిగి పోయింది. దేవతల రాణి చిన్న తెప్పలో కూచుని నౌకను చూడ వచ్చింది. నౌకలో ఉండే దాసీలు అమెకు మిఠాయి మొదలైనవి పెట్టి, చక్కగా స్నానం చేయించారు. ఈ మర్యాదలన్నీ ముగిసి రాణి నౌక పైకి

వచ్చేసరికి దీవి జాడ కూడా లేదు; నౌక వేగంతో ప్రయాణిస్తున్నది.

తన కెవరో ద్రోహం తలపెట్టారని రాణి భయపడింది. కాని యువకు డామెతో, "మీ కేమీ భయం లేదు. ఒక చిన్న పని కలిగి మిమ్మల్ని మా సుల్తానుగారి దగ్గరికి తీసుకు పోతున్నాను. అంతకంటే ఏమీ లేదు," అని ఎంతో వి నయం గా మనవి చేసుకున్నాడు.

కాలక్రమాన నౌక స్వదేశానికి తిరిగి వచ్చింది. యువకుడు రాణిని వెంట బెట్టు కుని సుల్తాను వద్దకు వచ్చాడు. నౌక వచ్చి చేరిందన్న వార్త తెలియగానే సుల్తాను పక్షి

ఉన్న దంతం భవనం పక్కనే సింహాసనం వేయించుకుని, వజీవరూ యితర పరి వారంతో సిద్ధంగా ఉన్నాడు.

రాణి యువకుడి వెంట లోపలికి అడుగు పెడుతూండగానే కిన్నెర పక్షి కంఠమెత్తి అత్యద్భుతంగా గానం చెయ్యసాగింది. ప్రతి ఒక్కరూ ఆ గానంలో తన్మయత్వం చెంది పోయారు. అందరి కన్న ఎక్కువ తన్మ యత్వం చెందిన దేవతల రాణి తన భయా లన్నిటినీ మరచి పోయింది. సుల్తాను ఆనందం మాట చెప్పనే అవసరంలేదు. ఆయన పక్షి పాటకే ఎక్కువ ముగ్ధు డయ్యాడే, రాణి సొందర్యానికే ఎక్కువ ముగ్ధుడయ్యాడే ఆయనకే తెలియదు. ఆమెను తన సరసను కూర్చోబెట్టుకుని తన జన్మ చరితార్థ మయినట్టు భావించాడు.

ఆయన కోరికపై రాణి సుల్తానును పెళ్ళాడటానికి సమ్మతించింది. మర్నాడే వివాహమూ, విందూ జరిగాయి. దేశంలో ఉండే బాధలన్నీ ఉండటానికి చోటు లేక వజీరు హృదయంలో చాక్కున్నట్టయింది. ఇంకేమి దుర్మార్గం తలపెట్టాలో ఆతనికి తోచిందికాదు.

కొంత కాలం గడిచింది. సుల్తానాకు జబ్బు చేసింది. అస్థాన వైద్యులందరూ

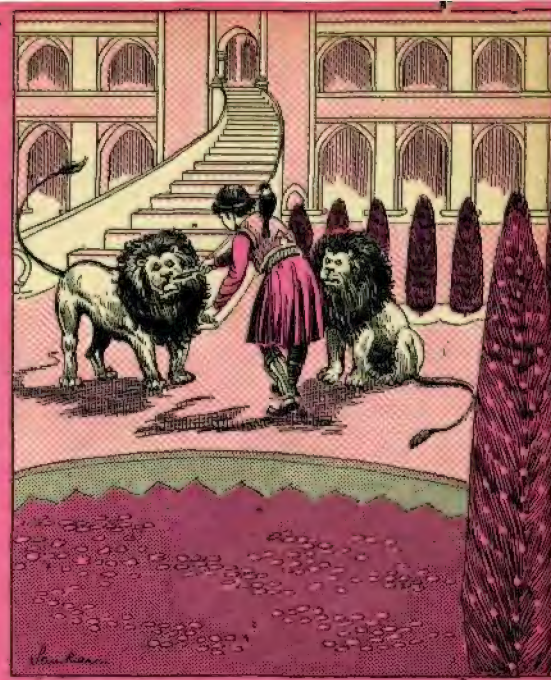
చికిత్స చేయ్య యత్నించారు. కాని వ్యాధి తిరుగుముఖం కాలేదు.

సుల్తానుతో వైద్యులు, “ఈమె సాధారణ మానవ స్త్రీ కాదు. అందుచేత మన మందులు పనిచెయ్యవు. అమె ఉండే చోటి నుంచి ఏదైనా బాధం తీసుకు వస్తేనే గాని ఈ వ్యాధి నయంకాదు,” అన్నారు.

వెంటనే వజీరు, “పక్షులు పట్టేవా డున్నాడు గద. వాణ్ణి వెళ్ళి మందు తీసుకు రానివ్వండి,” అన్నాడు.

యువకుడు విహార నౌకలో దేవతల దీవికి మరొకమారు ప్రయాణమై వెళ్ళాడు. ఈసారి నౌకను చూడటానికి ఎవరూ రాలేదు. యువకుడు శ్రమపడి తానే కొండ పైకి ఎక్కవలసి వచ్చింది. తీరా అతను రాజ భవనాన్ని సమీపించే సరికి, దాని ద్వారం వద్ద రెండు సింహాలు కూర్చుని ఉన్నాయి. అవి కొత్తవాణ్ణి చూసి కొరలు బయట పెట్టి, భీకరంగా గర్జించసాగాయి.

యువకుడు భయంతో తాను నిలబడ్డ చోటనే స్తంభించి పోయాడు. ముందుకు అడుగువేస్తే సింహాలు తనను చీల్చేస్తాయి. వెనక్కుపోతే సుల్తానా వ్యాధితో మరణించటమూ, సుల్తాను గుండె వగిలి చావటమూ అటుంచి, తనకు శిరశ్చేదం తప్పదు.

అందుచేత ఏమి చెయ్యటానికి పాలుబోక యువకుడు నిలబడి ఉండగా, ఎక్కడి నుంచో కాకి ఎగిరి వచ్చి, అతని భుజం మీద వాలి, “ఏమయింది? ఎందుకలా వణికిపోతున్నావు?” అని అడిగింది. యువకుడు తన సమస్య చెప్పకున్నాడు.

“నా యీక ఒకటి తీసుకుని చేత పట్టు కుని నడు, దానితో సింహాలను దువ్వు; అవి నిన్నేమీ చెయ్యవు,” అన్నది కాకి.

యువకుడు కాకి యీక తీసుకుని అది చెప్పినట్టే చేసి రాజభవనంలోకి వెళ్ళాడు. దేవతా స్త్రీ లందరూ అతని చుట్టూ మూగి, తమ రాణి వ్యాధిని గురించి వింటూనే

అతనికి బెషధం ఒకటి ఇచ్చారు. దాన్ని తీసుకుని వాడు వెంటనే బయలుదేరి స్వదేశానికి తిరిగి వచ్చాడు.

వాడి కోసం ఎదురు చూస్తున్న సుల్తాను వాణ్ణి వెంటపెట్టుకుని మరణావస్థలో ఉన్న సుల్తానా దగ్గరికి తీసుకు వెళ్ళాడు. ఆ సమయంలో కాకి కిటికీ కుండా ఎగిరి వచ్చి యువకుడి భుజం మీద వాలింది.

బెషధం కొట్టు కంతం దిగుతూనే సుల్తానా కళ్ళు తెరిచి, యువకుడి భుజం మీద వాలి ఉన్న కాకిని చూసి, "నువ్వే నుటే, సోమరిపోతు ముండా!" అన్నది.

కాకి ఆ మాటలకు భయపడ్డట్టు కనిపించింది.

"నాకు తెలుసులే, ఈ కుర్రవాణ్ణి హత మార్చటానికి సృష్టించిన పనులన్నిటిలోనూ నీవు వీడికి సహాయపడ్డావు. ఇప్పుడు నా ప్రాణం కాపాడావు కూడానూ," అని సుల్తానా కాకితో అన్నది.

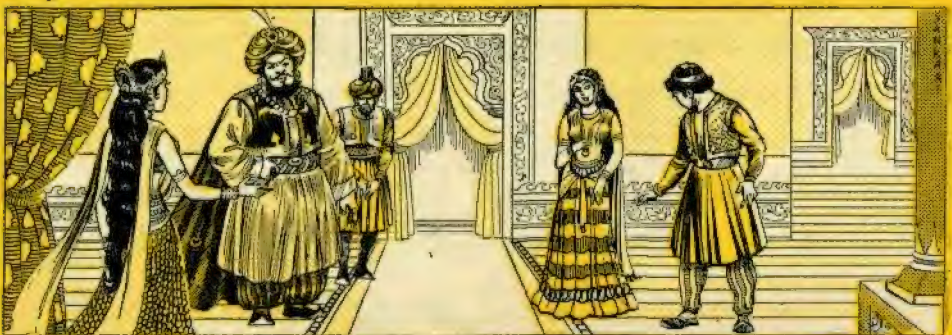
అమె ఇప్పుడు ఎప్పటి ఆరోగ్యాన్ని పొంది పక్క మీద లేచి కూర్చున్నది.

"మనకూ ఈ కాకికి ఏమి సంబంధం?" అని సుల్తాను తన భార్యనడిగాడు.

"అది నా దాసీది. నాకు సరిగా పని చేయక పోయేసరికి శిక్ష కింద కాకిగా మార్చేశాను. ఇప్పుడు దాన్ని క్షమిస్తున్నాను," అన్నది సుల్తానా.

అమె ఆ మాట అంటూండగానే కాకి కాస్తా అదృశ్యమై, దాని స్థానంలో ఒక అందమైన కన్య ప్రత్యక్షమయింది. అమెను చూడగానే యువకుడి గుండె వేగంగా కొట్టుకున్నది. సుల్తాను, సుల్తానాల అనుమతితో వారిద్దరూ వివాహం చేసుకున్నారు.

యువకుడి అదృష్టం అంతటితో ఆగలేదు. సుల్తాను తన వజీరు ద్రోహ బుద్ధి తెలుసుకుని, అతణ్ణి దూర దేశాలకు పంపిసి, ఈ యువకుణ్ణి తన వజీరుగా చేసుకున్నాడు.

ఖలిఫా సంద

మన దేశంలో అక్కరు అస్థానంలో ఉండిన తాన్ సేన్ లాగే, హరూన్ అల్ రషిద్ అస్థానంలో ఇషాక్ అల్ నదీమ్ అనే సాటిలేని మేటి గాయకుడుండే వాడు. అతన్ని సంగీత సరస్వతీ అవతారంగా పరిగణించేవారు. అతని జన్మస్థలం మోసుల్. ఖలిఫా అతన్ని ప్రాణ మిత్రుడులాగా చూసుకునేవాడు. ఆయన అతనికి తన రాజభవనాలలో అందమైనది ఒకటి ఇచ్చి, దివాఖుపు దాసీలకు జంత్రగాత్ర సంగీతాలు నేర్పమని అతన్ని నియోగించాడు. ఆ దాసీలలో ఎవరైతే అయినా కన్నెర వాద్యంలోగాని, గానంలోగాని ప్రావీణ్యం సంపాదించగానే ఇషాక్ ఆమెను ఖలిఫా సమక్షంలో పాడించేవాడు. ఆమె ప్రావీణ్యం ఖలిఫాకు నచ్చినట్లయితే ఆమె ఆయన అంతఃపురానికి పంపబడేది; నచ్చని పక్షంలో ఇషాక్ భవనానికి తిరిగి వచ్చి మరికొంత శిక్షణ పొందేది.

ఒకనాడు ఖలిఫా, మనస్సు వికలంగా ఉండి, తన మంత్రి అయిన జాఫర్ నూ, ఇషాక్ నూ, తన వేత్రహస్తుడైన ముసూర్ నూ, యూనుస్ అనే రాజలేఖకుణ్ణి పిలిపించాడు. వారు వచ్చేసరికి ఖలిఫా సామాన్య పౌరుడి దుస్తులు ధరించి ఉన్నాడు. అలాటి దుస్తులే ధరించమని ఆయన వారిని కూడా ఆజ్ఞాపించాడు. అందరూ దుస్తులు మార్చుకుని, రహస్యంగా రాజభవనాల నుంచి బయటికి వచ్చి, చిన్నపడవలో ఎక్కి తిగ్రిస్ నదిపైన అల్తాఫ్ అనే చోటికి చేరుకుని, అక్కడ పడవ దిగారు.

వారు తమలోతాము హన్యసంభాషణలు చేసుకుంటూ నడుస్తూండగా, ఒక తెల్లని గడ్డం గల వృద్ధుడు ఇషాక్ ను సమీపించి, ఆయన చెయ్యి తీసుకుని కళ్ళ కద్దుకున్నాడు. ఇషాక్ ఆ మనిషిని వెంటనే గుర్తించాడు; ఆ వృద్ధుడు దివాఖానికి అడబానిస

లనూ, మగబానిసలనూ సరఫరా చేసేవాడు, ఇషాక్ వద్ద ఆయన పంపిన బానిసలు చాలా మంది సంగీతం నేర్చుకున్నారు.

వృద్ధుడు ఖలీఫాను గుర్తించలేదు. అయినా ఆయన మిగిలిన వారికి క్షమాపణ చెప్పుకుని, ఇషాక్ తో, "అయ్యా, తమను దర్శించాలని చాలా కాలంగా చూస్తున్నాను. దివానానికే వద్దామనుకుంటూండగా, తమరే కనిపించారు. తమతో ఒక్క విషయం చెప్పాలి. నా బానిసల గృహంలో ఒక పిల్ల ఉన్నది. వాడ్య సంగీతంలో ఇదివరకే మంచి ప్రవీణురాలు. తమ వద్ద కొద్దిరోజులు శిష్యత్వం చేసిందంటే అందరినీ మించగల

దని నా నమ్మకం. ఈ ప్రావీణ్యానికి తోడు గొప్ప సౌందర్యవతి. తమరు ఒక్క పర్యాయం వచ్చి అమె పాట వినాలని నా ప్రార్థన. అమె పాట నచ్చినట్లయితే వెంటనే తమ భవనానికి పంపుతాను. నచ్చని పక్షంలో మరే వర్తకుడికైనా అమ్మేస్తాను," అన్నాడు.

ఇషాక్ ఒక్క క్షణం పాటు ఖలీఫాతో కన్ను గలిపి వృద్ధుడితో, "బాబుగారూ, మీరు ముందు వెళ్ళి ఆ పిల్లను నిద్దంచెయ్యండి. మేం వెనకనే వస్తున్నాం," అన్నాడు.

వృద్ధుడు వెళ్ళిపోయాడు. ఖలీఫా, ఆయన అనుచరులూ తాపీగా ఆయన వెన

కగా బయలుదేరారు. వారి కిది చెప్పుకో దగిన విచిత్రానుభవం కాకపోయినా, బెస్త వాడు వలలో పడ్డ మొదటి చేపను స్వీకరించినట్టుగా వారు దీన్ని స్వీకరించారు. వారు బానిసల గృహం చేరుకుని బానిసల విక్రయం జరిగే చావడిలోకి అడుగు పెట్టారు. వా రక్కడి అసనాలలో కూర్చుని ఉండగా వృద్ధుడు ఒక పిల్లను తెచ్చి ఒక విశాలమైన బల్ల మీద కూర్చోబెట్టాడు. ఆమె తాను తెచ్చుకున్న కిన్నెర వాయిస్తూ ఒక పాట దివ్యంగా పాడింది.

ఆ పాటకు ఖలీఫా పారవశ్యం చెంది, మైమరచి, "అహ, ఏమి కంతం, ఏమి

పాట!" అనేసి, తన మారువేషం జ్ఞప్తికి తెచ్చుకుని పలక కుండా ఊరుకున్నాడు. ఇషాక్ కూడా ఆమెను ప్రశంసించటానికి ఏదో అనబోయాడు. అంతలోనే ఆమె ఇషాక్ వద్దకు పరిగెత్తుకు వచ్చి, అతని చేతులెత్తి తన సుదుటికి తాకించుకుని, "గురూ, మీ ఎదట చేతులాడవు, గొంతు పెగలదు. నా జన్మ తరింపజేసే శక్తి మీకు తప్ప మరొకరికి లేదు," అని కన్నీరు కార్చ సాగింది. ఆమె దుఃఖం చూసి ఇషాక్ కు ఆశ్చర్యమూ, జాలీ కూడా కలిగాయి. అత నామెతో, "ఎందుకమ్మా దుఃఖిస్తావు? నీ వెవరు?" అని అడిగాడు. ఆమె మిగి

లిన వారి కేసి చూసి జవాబు చెప్పకపోయే సరికి, ఇషాక్ ఖలీఫా అనుమతి ఒక్క చూపుతో సంపాదించి, ఆమెను దూరంగా తీసుకుపోయాడు.

అక్కడ ఆమె తన మేలిముసుగు తొలగించి ఇషాక్ కు తన ముఖం కనబడ నిచ్చింది. ఆమె అందం చూసి ఇషాక్ నివ్వెరపోయి, మృదువుగా, “చెప్పమ్మా, నీకేం కావాలి?” అని అడిగాడు.

“నాది సుఖంలేని జన్మ. మీకు శిష్యురాలిని కావాలని ఎన్ని నెలలుగానో తపస్సు చేస్తున్నాను. బానిసల అమ్మకం జరిగినప్పుడల్లా ఏదో వంక చెప్పి అమ్ముడు పోకుండా

తప్పించుకుంటూ వచ్చాను. దేశదేశాలకూ పాకిన మీ కీర్తి విని మీ వద్ద సంగీతం నేర్చుకోవాలని ఎదురు చూస్తున్నాను,” అన్నదామె.

ఇంతలో వృద్ధు డక్కడికి వచ్చాడు. ఇషాక్ ఆయనతో, “ఈ పిల్ల వెల ఎంత? ఈమె పేరేమిటి?” అని అన్నాడు.

“ఆమె పేరు తుఫ్ హ్ అల్ కులూబ్. ఆమె వెల అంటారా, అది కనీసం పదివేల దీనారాలు. ఆ ధరకు వర్తకులతో నేను బేరాలు చేశాను. బేరం కుదరకపోవటానికి కారణం ధర కాదు, ఆ పిల్లే పడ నిచ్చింది కాదు. బేరం కుదరబోయేట్టున్నప్పుడల్లా కొనే వారిని ఏదో ఒక మాట అని బేరం సాగ కుండా చేస్తూ వచ్చింది. నేను తమర్ని పదివేల దీనారాల కంటే అడగలేను. కాని న్యాయంగా అది నా ఖర్చులకే సరిగా చాలదు,” అన్నాడు వృద్ధుడు.

ఇషాక్ నవ్వి, “సరే, నీ పడిగిన దానికి మూడింతలు చేసుకో. అదే ఆమెకు సరయిన ధర అనుకుందాం. ఇవాళే ఆమెను మా యింటికి పంపి డబ్బు పట్టుకు వెళ్ళు,” అన్నాడు. తరవాత ఇషాక్ అక్కడి నుంచి బయలుదేరి ఖలీఫా వద్దకు వచ్చి ఆయనతో జరిగిందంతా చెప్పాడు.

అనుకున్న ప్రకారం వృద్ధు డా పిల్లను ఇషాక్ భవనానికి చేర్చి, ముప్పై వేల దీనారాలు తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు. ఇషాక్ దాసీలు తుఫ్ హా చుట్టూ మూగి, అమె చేత స్నానం చేయించారు, జుట్టు అలంకరించారు, మంచి ఖరీదైన ఆభరణాలు తొడిగారు, మంచి దుస్తులూ, జరీ మేలిముసుగులూ కట్టబెట్టారు. వారు చేయవలసినదంతా చేసినాక అమె ముఖం రాజోద్వేగం లోకి తొంగిచూసే చంద్రబింబంలాగా తయారయింది. ఇషాక్ ఇంటికి తిరిగివచ్చి, కొత్త పెళ్ళి కూతురులాగా ముస్తాబైన ఆ పిల్లను చూసి, “ఈమే గనక నాదగ్గర జంత్రగాత్ర సాధన కొద్దిగా ఆభ్యసించినట్లయితే నిశ్చయంగా ఖలిఫా అంతఃపురానికి జ్యోతి అవుతుంది. ఈమె పూర్తిగా మానవ స్త్రీ అని నాకు తేచటం లేదు,” అనుకున్నాడు.

అతను అమె విద్యాభ్యాసానికిగాని, వినోదాలకుగాని ఎలాటి ప్రతి బంధకమూ లేకుండా, రాజోపచారంగా జరిగిపోయే ఏర్పాట్లన్నీ చేయించాడు. కొన్నివారాలపాటు అమెకు కళాసౌందర్యాలతో బాటు సమస్త సౌఖ్యాలు కూడా లభించాయి.

ఒకనాడు, తనతోటి విద్యార్థిని లండరూ వనవిహారం చేయబోయారు; భవనంలో

ఎవరూ లేరు. అలాటి సమయంలో తుఫ్ హా సంగీత సాధన జరిగే చోటికి వెళ్ళి, తన మామూలు చోట కూర్చుని, కిన్నెర తీసుకుని తన కోసం తానే పాట ప్రారంభించింది. అమె వేళ్ళ నుంచీ, కంఠం నుంచీ గాన మృతం వెల్లువలై ప్రవహించింది.

అమె అలా పాడుతూండగానే ఇషాక్ ఖలిఫాతో కొంతసేపు కాలక్షేపం చేసి ఇంటికి తిరిగి వచ్చాడు. అతను అమె పాట విని అది మానవులకు సాధ్యమయ్యే గానమని నమ్మలేకపోయాడు. అప్రయత్నంగా అతని నోటి వెంట ఆశ్చర్యపూరితమైన కేక వెలువడింది. అతని కంఠం వినగానే తుఫ్ హా

అతని వద్దకు వెళ్ళింది. అతను నిరసించిన ముఖంతో, గోడకు చేరగిలబడి గుండెల మీద చేతులుంచు కోవటంచూసి, "మీకు వంట్లో సరిగా ఉంది గద!" అన్నది.

"ఇప్పుడు హాలులో పాడింది నీవేనా?" అని ఇషాక్ ఆమె నడిగాడు.

"అవును, ఆ ఆభాగ్యురాలిని నేనే!" అన్నదామె.

ఇషాక్ తల వంచుకుని గొణుగుతూ "పరిస్థితి ఎలా వచ్చింది! ఇషాక్, నీ కన్న గొప్ప గాయకుడు లేడనుకున్నావు. నీకేమీ రాదని, నీకు తెలిసిన దంతా తప్పులతడక అని తేలిపోయింది!" అనుకున్నాడు.

అతను ఆమె చేతులు తీసుకుని కళ్ళ కద్దుకో బోయాడు. తుఫాను చప్పున చేతులు లాగేసు కుని, "ఇదేమిటి, గురూ? నేను మీ బాని సను!" అన్నది.

"అలా అనకమ్మా! ఇషాక్ గురుత్వం చెల్లిపోయింది. నీ గానం చుండు నాది, దీనారు పక్క దిరహం వంటిది. నీకు వంక అన్నది లేదు. నిన్నివాళే ఖలీఫా దగ్గరికి తీసుకుపోయి హజరు పెడతాను. దేవుడది వరకే నిన్ను సృష్టికి రాబీని చేశాడు. ఖలీఫా నిన్ను స్త్రీజాతికి రాబీని చేస్తాడు. అప్పుడు ఈ ఇషాక్ ను మాత్రం మరచిపోకు," అన్నాడు ఇషాక్.

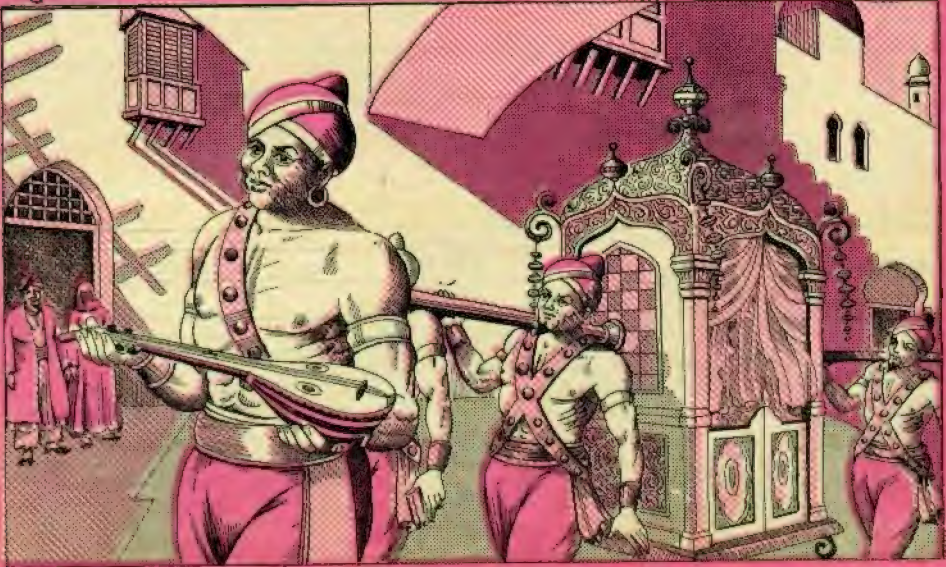
అతను చప్పట్లు చరచగానే దాసీలు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చారు. తుఫ్ హను చక్కగా అలంకరించమని అతను వారి నాజ్ఞాపించాడు. వారామెను ఒక దేవతా స్త్రీ లాగా ముస్తాబు చేశారు. తరవాత వారు కూడా ఆమె సనుసరించి ఖలీఫా వద్దకు బయలుదేరారు. ఒక నిగ్రో కుర్రవాడి చేత కిన్నెర మోయిస్తూ ఇషాక్ వారి కన్న ముందుగా బయలుదేరాడు. అతను తుఫ్ హను బయటి చావడిలో ఉంచి, తాను ఖలీఫా ఉండే చోటికి వెళ్ళి, "మహాప్రభూ, దేవలోకం నుంచి జారిపడిన గాయనిమణి తుఫ్ హను తమ వద్దకు తీసుకోవ్వాను.

ఆమె ఇప్పుడు నా శిష్యురాలు కాదు, నాకు గురువు!" అన్నాడు.

"ఈ దేవలోకనుందరి ఆ నాడు మనం బానిసల ఇంట చూసినదేనా?" అని అడిగాడు ఖలీఫా.

"చిత్తం," అన్నాడు ఇషాక్. ఆమెను లోపలికి తీసుకురావచ్చునని ఖలీఫా ఇషాక్ తో అని, అతను అవతలికి వెళ్ళగానే జాఫర్ తో, "ఈ ఇషాక్ ఇవాళ మరెవరినో మెచ్చుకుంటున్నాడే! ఏమిటి విపరీతం?" అన్నాడు నవ్వుతూ.

ఇషాక్ త్వరలోనే తన శిష్యురాలిని చెయ్యిపట్టి నడివిస్తూ లోపలికి తీసుకు

వచ్చాడు. ఆమె ఖలీఫాకు అభివాదం చేసి, ప్రజామాలర్పించి, తన మేలిముసుగు తొలగించింది. ఆమె అందం చూసి ఖలీఫా మూర్ఛపోయినంత పని చేశాడు. జాఫర్ మసూర్లు కూడా తమ కళ్ళను తామే నమ్మలేక పోయారు. ఖలీఫా లేచివచ్చి ఆమెను సమీపించి, ఆమె అక్షణం నుంచి తన సొత్తని తెలియజేయటానికి ఆమె ముఖాన మేలిముసుగు కప్పాడు. తరవాత ఆయన ఆమెను కూచోమని, "ఓ, తుఫ్ హ్, నీ రాకతో మా భవనానికి కళ వచ్చింది. నీతో వచ్చిన సంగీతాన్ని కూడా మా చెవుల వెయ్యి," అన్నాడు,

నీగ్రోకుర్రవాడి నుంచి కిన్నెర అందుకుని, ఖలీఫా సింహాసనం చెంత నేలపై కూర్చుని తుఫ్ హ్, కొంచెంసేపు దానిపైన ఆలాపన చేసి, తరవాత వాయిస్తూ ఒక పాట పాడింది. ఖలీఫా ఆనందం పట్టలేక సింహాసనం దిగి ఆమె పక్కన చతికిలబడి,

"తుఫ్ హ్, నీవు నిజంగా వర ప్రసాదానివి. ఇషాక్, నీ ఏమెను గురించి చెప్పదగినంతగా చెప్పలేదు. నిజంగా నీ ఏమెకు ఏమీ చాలవు," అన్నాడు.

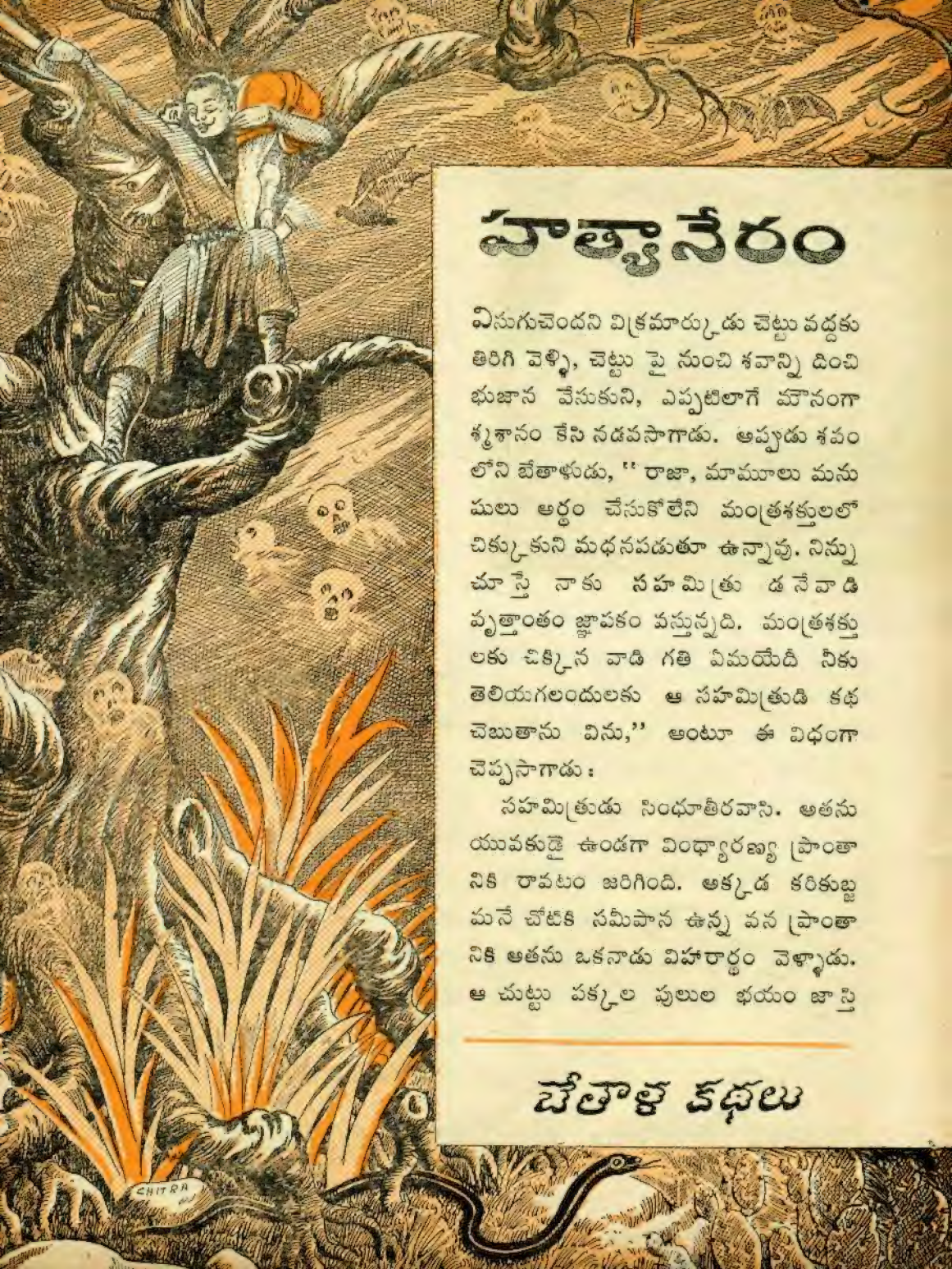
"అందులో ఏమీ అబద్ధం లేదు. ఆమె ఒంటరిగా పాడుకుంటూండగా విన్నప్పుడే నాకా సంగతి తెలిసిపోయింది," అన్నాడు ఇషాక్ వినయంగా.

తుఫ్ హ్ ఇంకొక పాట పాడింది. ఖలీఫా కళ్ళ వెంట ఆనంద బాష్పాలు రాలాయి. వాటిని దాచటానికి కూడా ఆయన యత్నించ లేదు. ఆయన మసూర్తో, "మీ యజమానురాలిని అంతఃపురంలోని అగ్ర మంది రంలో ప్రవేశపెట్టి, ఆమె కేలోటూ లేకుండా అన్ని ఏర్పాట్లూ చూడు," అన్నాడు.

ఆయన ఇషాక్ కు లక్ష దీనారాల బహుమానం ఇచ్చి పది దుశ్శాలువలు బహూకరించి ఘనంగా సన్మానించాడు.

—[వచ్చే సంచికలో ముగింపు.]

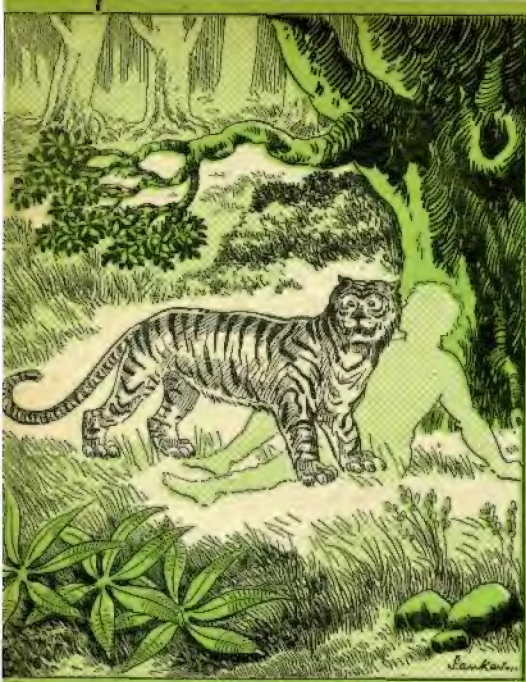

హత్యానేరం

వినుగుచెందని విక్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టు పై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవం లోని బేతాళుడు, "రాజా, మామూలు మనుషులు అర్థం చేసుకోలేని మంత్రశక్తులలో చిక్కుకుని మధనపడుతూ ఉన్నావు. నిన్ను చూస్తే నాకు సహమిత్రుడనేవాడి పృథ్వాంతం జ్ఞాపకం వస్తున్నది. మంత్రశక్తులకు చిక్కిన వాడి గతి ఏమయేదీ నీకు తెలియగలండులకు ఆ సహమిత్రుడి కథ చెబుతాను విను," అంటూ ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు :

సహమిత్రుడు సింధూతీరవాసి. అతను యువకుడై ఉండగా వింధ్యారణ్య ప్రాంతానికి రావటం జరిగింది. అక్కడ కరికుబ్బు మనే చోటికి సమీపాన ఉన్న వన ప్రాంతానికి అతను ఒకనాడు విహారార్థం వెళ్ళాడు. ఆ చుట్టు పక్కల పులుల భయం జాస్తి

బేతాళ కథలు

అనీ, కొన్ని ప్రదేశాలు శాపగ్రస్తమైనవనీ అతను విని ఉన్నాడు. ఆ ప్రాంతాల నివసించే వారెవరూ గ్రామాలు విడిచి పక్కా గ్రామానికి వెళ్ళారు. ఒక గ్రామం నుంచి మరొక గ్రామానికి వెళ్ళినప్పటికీ కాలిబాటలు దాటి వన ప్రాంతాలకు పోరు.

సహమిత్రుడు తాను విన్న మాట లేవీ నమ్మలేదు. అతను ధైర్యంగా వనప్రాంతం ప్రవేశించాడు. అది శరత్కాలం కావటం చేత చెట్లన్నీ చక్కని గుబుళ్ళతో అందంగా ఉన్నాయి. నేల మీద పచ్చిక తివాసీ పరిచి నట్టున్నది. పొదలన్నీ పుష్పించి మంచి మంచి వాసనలు వెదజల్లుతున్నాయి.

ఆ ప్రదేశం అతనికి ఎంతో మనోహరంగా కనబడింది. అతను కొన్ని చెట్ల మధ్య ఉన్న పచ్చిక పైన నడుము వాల్చి, అకాశాన దూది పింజెలలాగా తెలిపోయే మబ్బులను చూసి ఆనందిస్తూ, చల్లగాలికి నిద్రపోయాడు.

అతను ఎవరో కొట్టిపట్టుగా నిద్ర లేచి, కాలం అపరాహ్నం దాటిందనీ, తన కడుపులో ఆకలి దహించుకుపోతున్నదనీ తెలుసుకున్నాడు. అతను అప్రయత్నంగా పొట్ట నిమిరుకునే సరికి చేతికి బిరుసుగా బొచ్చు తగిలినట్టయింది. చేతులెత్తి చూసుకుంటే చేతులకు బదులు పులి పంజాలు కానవచ్చాయి. చేతి మీద పసుపురంగు రోమాలూ, వాటి మీద అందమైన నల్లని చారలూ ఉన్నాయి. తాను పులిగా మారి పోయినట్టు సహమిత్రుడు తెలుసుకున్నాడు. దూరాన ఉన్న నీటి మడుగు దగ్గరికి వెళ్ళి అందులోకి తొంగిచూచాక తన మార్పు నిజమేననీ, అందులో భ్రమ ఏమీ లేదనీ అతనికి రూఢిగా తెలిసిపోయింది.

ఈ మార్పు గురించి మొట్టమొదట సహమిత్రుడికి అంతగా విచారమేమీ కలగలేదు. పైపెచ్చు ఇదొక విచిత్రమైన అనుభవం అనిపించింది. ఒళ్ళు విరుచుకుంటే తన

అవయవాలలో అంతులేని బలం ఉన్నట్టు తోచింది. అతను ఉత్సాహంగా అటూ ఇటూ పరిగెత్తాడు, లాఘవంగా ఎగిరి రాళ్ళ గుట్టల మీదికి ఎక్కాడు, అంతకంటే లాఘవంగా వాటి మీది నుంచి కిందికి దూకాడు.

అంతా బాగానే ఉన్నది గాని సహమిత్రుడికి అకలి క్షణక్షణానికి ఎక్కువవుతున్నది. ఏ జంతువునన్నా చంపి తిందామన్నా కను చూపు మేరలో వేటాడ దగిన జంతువేమీ కనిపించలేదు. కరికుబ్బగ్రామం సమీపంలో ఏదైనా అహారం దొరకవచ్చు ననుకుని, అతను గ్రామాన్ని చేరబోయి, ఊరి వెలపల ఒక కంచె మాటున పొంచి కూర్చున్నాడు.

కొంతసేపటికి కాలిబాట వెంబడి ఒక స్త్రీ పోవటం అతని కళ్ళ బడింది. వింధ్య ప్రాంతపు స్త్రీలు చాలా అందగత్తె లని విన్నాడు గాని అతను అంతదాకా ఏ స్త్రీనీ దగ్గిరగా చూడలేదు. ఈ మనిషిని సమీపంగా చూద్దామని అతను కంచె ఇవతలి నుంచి కాలిబాట కేసి రాసాగాడు. అంతలోనే ఆ స్త్రీ అతన్ని చూసి, "అమ్మో, పెద్ద పులి!" అని అరుస్తూ గ్రామంలోకి పారి పోయింది. ఈ రూపంలో ఉండగా మానవులెవరూ తనకు కనుచూపు మేరలోకి రారని అతనికి మొట్టమొదటిసారిగా తెలిసివచ్చింది.

అందుకని విచారించటానికి కూడా అతనికి అవకాశం లేకుండా అకలిమంట రెచ్చి పోతున్నది. చీకటిపడిన దాకా అగి, తినటాని కేమీ దొరకక, అతను గ్రామం ప్రవేశించాడు. గ్రామంలో ఇళ్ళన్నీ భద్రంగా మూసి ఉన్నాయి. ఎక్కడా ఒక్క దూడ కూడా కనిపించలేదు. గ్రామం దగ్గిర పులి ఉన్నదని గ్రామస్తులు బాగ్రత్తపడ్డారు.

చేసేదిలేక, అకలితో బాధపడుతూ, సహమిత్రుడు వనప్రాంతానికి తిరిగివచ్చి ఒక చోట పడుకుని నిద్రపోయాడు. అతనికి తిరిగి మెలకువ వచ్చేసరికి తెల్లవార వస్తున్నది దూరాన ఉండే బాట వెంట జనం

నడిచే అలికిడి అతనికి వినిపించింది. మని షిని చంపి తినటమంటే అతనికి దారుణంగానే తోచింది, కాని ఏదో ఒక ఆహారం వడకపోతే తన చావు తప్పేటట్టు లేదు.

అతను నిశ్శబ్దంగా నడుస్తూ కాలిబాటకు సమీపంగా వచ్చి, ఒక పెద్ద పొదచాటున కూర్చున్నాడు. కొద్దిసేపటికి మనుషులు వస్తున్న సవ్వడి వినిపించింది. ముగ్గురు మనుషులు కరికుబ్బం కేసి పోతున్నారు. వారిలో ఒకడు లావుగా మినమిసలాడుతూ ఉన్నాడు. అతను ఎవరో ఉద్యోగిలాగున్నాడు. మిగిలిన ఇద్దరూ అతనితో అతి వినయంగా మాట్లాడుతున్నారు. సరి అయిన

క్షణం కనిపెట్టి, సహమిత్రుడు నూటిగా ఆ లావుపాటి వాడి పైకి దూకి, అతన్ని నోట కరుచుకుని కొండల కేసి ఈడ్చుకు పోయాడు. మిగిలిన ఇద్దరూ కాలి సత్తువ కొద్దీ పారిపోయారు.

ఎలాగైతేనేం సహమిత్రుడికి అకలి బాధ తీరింది. కాని తన అవతారం మీద అసహ్యం కలిగింది. మనిషిని చంపి తిన్నందుకు అతను పశ్చాత్తాపపడలేదు గాని, అలా జీవించటం రోత అనిపించింది. తాను పెద్ద పులి రూపం పొంది ఇంకా పూర్తిగా ఒక రోజు కాలేదు. ఈ కాస్త కాలంలోనే అతనికి పెద్దపులి జీవితంలో ఆనందం లేదని తోచింది. తిరిగి మనిషి కావటం ఎట్లాగన్న సమస్య అతన్ని వేధించ సాగింది. చప్పున అతనికొక ఆలోచన తట్టింది ; తాను మొదట ఎక్కడ పడుకుని పెద్దపులి రూపం పొందాడో తిరిగి అక్కడే పడుకుంటే? ప్రయత్నం చేసి చూడటంలో నష్టం లేదు గనక, సహమిత్రుడు ఆ చోటు వెతుక్కుంటూ వెళ్ళి అక్కడే పడుకుని చిన్న కుసుకు తీశాడు.

అతని ఊహ సరిగానే ఉన్నది. మరి కొంచెం సేపటికి అతను నిద్రలేచి చూసుకుంటే, ఎప్పటిలాగా మనిషి అయి ఉన్నాడు. అత నొక పెద్ద నిట్టూర్పు

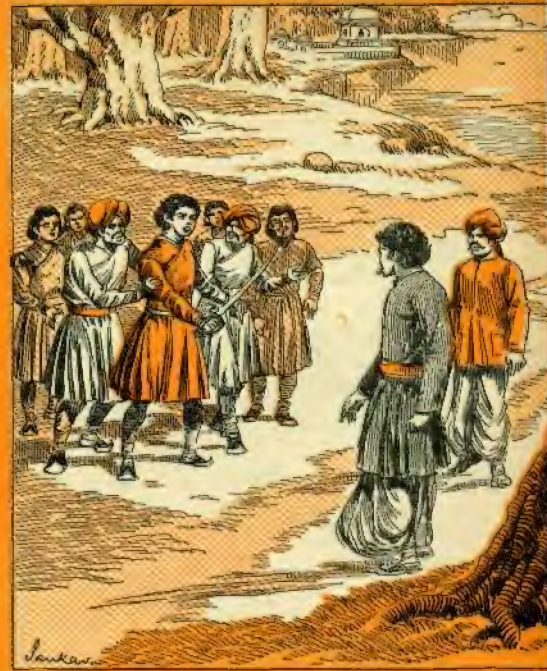
విడిచి గ్రామానికి తిరిగి వెళ్ళి తన బస చేరుకున్నాడు.

బస ఇచ్చిన పెద్ద మనిషి, "వచ్చారా, బాబూ! నిన్న ఈ వేళ ననంగా వెళ్ళారు. తిరిగి రాకపాయ్యేసరికి పులివాత వడ్డారేమో నని భయపడి పోయాం. నిన్న సాయం కాలం వేళ గ్రామంలోకి పెద్దపులి వచ్చింది, తమకు తెలుసునే లేదో. ఇవాళ తెల్లవారు జామున ఈ గ్రామానికి వచ్చే ఒక అధికారిని అది పొట్టన పెట్టుకున్నది," అన్నాడు.

"ఆ పులి నన్నేమీ చెయ్యదులే!" అన్నాడు సహమిత్రుడు నిర్లక్ష్యంగా.

అతను తాను వచ్చిన పని ముగించు కుని తన దేశానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయాడు. చాలా ఏళ్ళు గడిచాయి. అతను కాశీరాజు కొలువులో చేరి, మంచి పదవికి వచ్చాడు. ఈ మధ్య కాలంలో అతను తన పెద్దపులి జీవితం గురించి ఎవరితోనూ చెప్పలేదు.

ఒకనాడు అతను గంగాతీరాన రాజో ద్యోగులైన కొందరు మిత్రులతో కూర్చుని మాట్లాడుతూ, మాటల సందర్భాన తన చిన్ననాటి అనుభవాన్ని చెప్పి, మానవుల కన్న జంతువులు ఎక్కువ సుఖంగా జీవించ లేవని నిరూపించబోయాడు. కాని, అతను తాను పులిగా ఉండి ఫలాని చోట మనిషిని

చంపి తిన్నానని చెబుతూండగానే, అక్కడ కూర్చున్న వారిలో ఒక యువకుడు చద్రున కత్తి దూసి, కళ్ళ నిప్పులు కక్కుతూ, "నీచుడా, నీవేనా నా తండ్రిని పొట్ట బెట్టుకున్నది? నిన్నిప్పుడే హతమార్చి నా తండ్రి మరణానికి పగ తీర్చుకుంటాను," అని మిదికి వచ్చాడు.

సహమిత్రుడి పరిణామం చూసి నిర్భాంత పోయాడు. "నన్ను క్షమించాలి. నేనా సమయంలో మనిషినిగా కాను. అదీ గాక ఆ కలితో మాడిపోతున్నాను. అయినా ఆ పెద్ద మనిషి మీ తండ్రి అని నాకేం తెలుసు?" అన్నా డతను.

ఈ క్షమాపణ ఆ యువకుడికి ఏ మాత్రమూ సచ్చలేదు. మిగిలిన వాళ్ళు ఆ క్షణాన అడ్డువడి సహమిత్రుడి ప్రాణాలు కాపాడారే గాని, ఆ కుర్రవాడి అగ్రహం అనుచితమని అనలేక పోయారు. "నిన్ను ఎక్కడో అక్కడ, ఎప్పుడో అప్పుడు చంపినా పగ తీర్చుకు తీరుతాను," అని ఆ యువకుడు శపథం చేశాడు. మిత్రుల సలహాపై సహమిత్రుడు ఆ రాత్రి కాశీ రాజ్యం వదిలి పెట్టి స్వదేశానికి వెళ్ళిపోయాడు.

బేతాళుడి కథ చెప్పి, "రాజా, నా కొక సందేహం. సహమిత్రుడు నరహత్య చేసిన దోషి అవునా, కాదా? అతన్ని చంపి తండ్రి చావుకు పగ తీర్చుకునే హక్కు ఆ యువకుడికి ఉన్నదా, లేదా? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పక పోయావో నీ తల బద్దలవుతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "పెద్దపులి మనిషిని చంపటం స్వాభావికం. మనిషి

మనిషిని చంపటం అస్వాభావికం; దానికి వ్యక్తిగతమైన కారణం ఉంటుంది. పులి ఏ మనిషినైనా చంపి తింటుంది. అది నరజాతి కంతకూ శత్రువు. అందుకే దాన్ని ఏ మనుషులైనా వేటాడి చంపవచ్చు. పులికి విచారణ, శిక్ష అంటూ వేరు వేరుగా ఉండవు. మనిషిని చంపే మనిషికి విచారణ, శిక్ష వేరు వేరుగా ఉంటాయి. ఏ కారణం చేతనైనా నరహంతకుడు వాటి రెంటినీ తప్పించుకుంటే, చనిపోయిన వాడి పక్షానికి చెందినవారు మాత్రమే పగ సాధిస్తారు. సహమిత్రుడు అలాటి నరహంతకుడు కాడు. అందుచేత అతను నిర్దోషి. తన తండ్రి చావుకు పగ తీర్చుకుంటానని యువకు డనటంలో అర్థం లేదు," అన్నాడు.

ఈ విధంగా రాజుకు మౌనభంగం కలగగానే బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై మళ్ళీ చెట్టెక్కాడు, (కల్పితం)

వల్కలచీరి కథ

పోతనం అనే నగరాన్ని సోమచంద్రు డనే రాజు పాలించేవాడు. ఆయన భార్య పేరు ధారిణి. వారికి ప్రసన్నచంద్రు డనే కొడు కుండేవాడు. ఒకనాడు ధారిణి తన భర్తకు తల దువ్వుతూ తలలో ఒక నెరిసిన వెంట్రుక చూసి హాస్య మాడింది.

“నే నీక రాజ్యం చేస్తూ కూర్చోవటానికి లేదు. ఇప్పటికే మించిపోయింది. నేను అరణ్యానికి వెళ్ళి ఋషిలాగా జీవిస్తూ తపస్సు చేసుకుంటాను,” అన్నాడాయన.

భర్తను విడిచి ఉండలేని ధారిణి, “మీరు అరణ్యానికి వెళ్ళేటట్టయితే నేను కూడా వస్తాను,” అన్నది.

సోమచంద్రుడు తన కొడుకైన ప్రసన్న చంద్రుడికి రాజ్యాభిషేకం చేసి, తన భార్యతో సహా అరణ్యానికి వెళ్ళి, తపస్సు సాగించాడు. ధారిణి కొంత కాలానికి గర్భ వతిగా ఉండి, కాలక్రమాన ఒక మగపిల్ల

వాణ్ణి కన్నది. వాడికి వల్కలచీరి అని పేరు పెట్టారు.

కొద్దికాలానికి ధారిణి చనిపోగా సోమ చంద్రుడు వల్కలచీరిని తానే గేదె పాలు పోసి పెంచాడు. బుద్ధి తెలిసి నవ్వుటి నుంచి వల్కలచీరి మునులను మాత్రమే ఎరుగును.

ఋషి జీవితం గడిపే తన తండ్రి వద్ద అరణ్యంలో తన తమ్ము డొకడు పెరుగు తున్న సంగతి ప్రసన్నచంద్రుడికి తెలియ వచ్చింది. అతను తమ్ముణ్ణి, ఎలాగైనా తన వద్దకు తెప్పించు కుందామని నిశ్చ యించుకున్నాడు.

ఇందుకుగాను ప్రసన్నచంద్రుడు కొందరు వేశ్యలను పిలిపించి, వారికి ఆశ్రమవాసుల దుస్తులు ధరింపజేసి, పళ్ళూ, మిఠాయి ఇచ్చి, ఎలాగైనా వల్కలచీరిని ఆకర్షించి వెంట పెట్టుకు రమ్మని అరణ్యానికి

పంపాడు. వేశ్యలు ఆశ్రమంలో ఒంటరిగా ఉన్న సమయంలో వల్కలచీరిని కలుసు కున్నారు. అతనికి తాము తెచ్చిన పళ్ళూ, మిఠాయీ పెట్టారు. వారు కూడా ఋషులై నని, వల్కలచీరి అనుకున్నాడు.

వేశ్యలు అతనితో, "మా ఆశ్రమం పోతనం అనే చోట ఉన్నది. మా ఆశ్రమంలో చాలా సుఖంగా ఉంటుంది. మా వెంట వచ్చావంటే రోజూ ఇలాటి ఆహారం తినవచ్చు," అని చెప్పారు. వల్కలచీరికి పోతనాశ్రమం చూసి తీరాలన్న కోరిక గాఢంగా కలిగింది. కాని ఇంత లోనే సోమచంద్రుడు ఆటు వచ్చే జాడ కని

పెట్టి వేశ్యలు అరణ్యంలోకి పారిపోయారు. వల్కలచీరి వారిని వెతకటానికి అరణ్య మార్గాన కొంత దూరం పోగా ఒక బండి వస్తూ కనిపించింది. అతను బండివాడితో, "మునీశ్వరా, పోత నాశ్రమానికి దారి ఎటు?" అన్నాడు. బండి లోనే ఉన్న బండివాడి భార్య నవ్వింది.

"పోతనానికి వెళ్ళాలంటే బండిలో ఎక్కి కూచో. నేను అక్కడికే పోతున్నాను," అన్నాడు బండివాడు. వల్కలచీరి బండిలో ఎక్కి కూచుని, దారి పోతుగునా, "అ ఋషి ఎవరు? ఆ కుటీరం ఏ ముని ఉండేది? ఆ ఆశ్రమం పేరేమిటి?" అని బండివాణ్ణి అమాయకంగా అడుగుతూ, తన అజ్ఞానంతో బండివాణ్ణి, వాడి భార్యనూ కడుపుబ్బ నవ్వించాడు.

దారిలో ఒక దొంగ బండిని అటకాయించాడు. అయితే బండివాడు సామాన్యుడు కాదు; వాడు క్ర్ర తీసుకుని నెత్తిన ఒక్కటి పెట్టేసరికి దొంగవాడు కాస్తా విరుచుకు పడి పోయాడు. బండివాడు దొంగ వద్ద దొరికిన సొత్తంతా తీసుకుని, మళ్ళీ బండి ఎక్కి తిన్నగా పోతన నగరానికి పోనిచ్చాడు.

బండి పోతనం చేరగానే బండివాడు వల్కలచీరితో, "అబ్బాయీ, ఇదే పోతనా

శ్రమం. ఈ ఆశ్రమంలో ఏం కావాలన్నా
ఇది ఉండాలి. అందుచేత వీటిని దగ్గర
ఉంచుకో,” అంటూ కుర్రవాడికి కొన్ని
డబ్బు లిచ్చి, తన దారిన తాను బండి
తోలుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

వల్కలచీరి ఆ నగరాన్ని చూసి అత్యా
శ్చర్యం పొందాడు. అలాటి ఆశ్రమాలుంటా
యని అతను కలలో కూడా అనుకోలేదు.
దారిలో కనిపించిన వారందరినీ, “మహా
మునీ, నమస్కారం!” అని పలక
రిస్తూ వీధులన్నీ చుట్టబెట్టి చివరకు ఒక
ప్రాంగణం ప్రవేశించాడు. అది రాజనర్తకి
ఉండే ఇల్లు. వల్కలచీరి ఆమెను చూసి,
“నాయనగారూ, నా కొక కుటీరం ఇప్పించండి,” అంటూ బండివా డిచ్చిన డబ్బు
లన్నీ ఆమె చేతిలో పోశాడు.

ఆమె, “అలాగే, నాయనా!” అని చెప్పి,
వల్కలచీరికి చక్కగా తలంటి స్నానం
చేయించి, కొత్తబట్టలు కట్టబెట్టి, అతనికి
తన కుమార్తె నిచ్చి పెళ్ళి చేసే తంతు
యావత్తూ జరిపించింది. వల్కలచీరి దేనికి
అభ్యంతరం చెప్పక, అన్నీ చేయించు
కున్నాడు. అయితే అతనికి పెళ్ళి పాటలు
విని ఆశ్చర్యమూ, మేళవాద్యాలు చూసి
భయమూ కలిగాయి.

ఈలోపుగా వేశ్యలు ప్రసన్నచంద్రుడి
వద్దకు తిరిగివచ్చి జరిగినదంతా చెప్పారు.
వారి వెంట తన తమ్ముడు రానందుకు
అతను చాలా చిరాకుపడ్డాడు. అతను అసలే
చిరాకులో ఉంటే, రాజనర్తకి ఇంట జరిగే
మంగళవాద్యాల మోత మరింత చిరాకు
కలిగించింది. ఆ ఆర్నాటమంతా విమిటని
విచారించగా నిజం కాస్తా బయటపడింది.
రాజనర్తకికి కానున్న అల్లుడు రాజుగారి
తమ్ముడైన వల్కలచీరే!

ప్రసన్నచంద్రుడు తన తమ్ముణ్ణి తెచ్చి
తన ఇంట ఉంచుకున్నాడు. అతను
వల్కలచీరికి రాజ్యభాగ మిచ్చి, మంచి

రాజకుమార్తెలను ఏరి ఆతనికి పెళ్ళి కూడా చేశాడు.

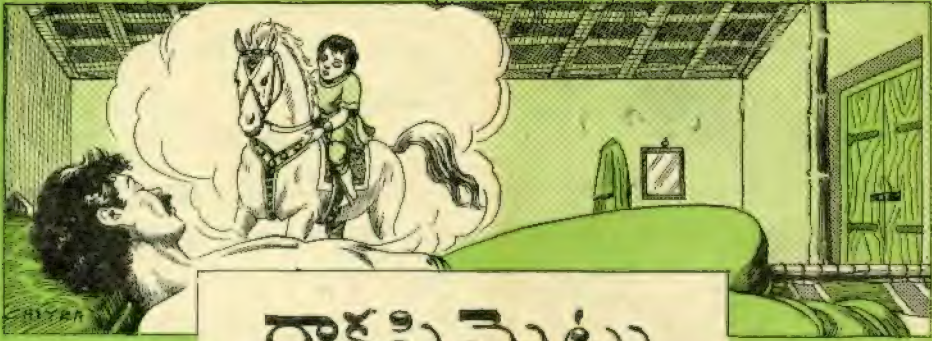
వల్కలచీరి తన అన్నను చేరుకున్న కొద్దిరోజులకే రాజభటులు దొంగ అని బండి వాణ్ణి పట్టుకున్నారు. జరిగిన దేమంటే, బండివాడు దొంగ నుంచి తీసుకున్న పస్తువులు కొన్ని అమ్మాడు. వాటిని పోగొట్టుకున్నవారు వాటిని చూసి, తమవని గుర్తించి ఆచోకి తీయగా ఫలానా బండివాడు అమ్మినట్టు బయటపడింది. వారు ఫిర్యాదు చేసిన మీదట రాజభటులు బండివాణ్ణి పట్టి తెచ్చి రాజుగారి ముందుంచారు. తన అన్న పక్కనే ఉన్న వల్కలచీరి బండివాణ్ణి గుర్తించి, వాస్తవంగా జరిగిన దేమిటో బయటపెట్టి, బండివాణ్ణి విడిపించాడు.

వల్కలచీరి పన్నెండేళ్ళపాటు సుఖంగా జీవితం గడిపిన మీదట ఆతనికి తన తండ్రి మాట గుర్తుకొచ్చింది. ఈలోపల ఆ ముసలి వాడు తన కొడుకు కొనం ఏడ్చి ఏడ్చి కళ్ళు

రెండూ పోగొట్టుకున్నాడు. మిగిలిన మునులు ఆయనను కనిపెట్టి ఉంటూ వల్కలచీరిని గురించి వాకబుచేసి, "మీరేమీ విచారపడకండి. మీ వల్కలచీరి వాడి అన్నను చేరుకుని అక్కడ సుఖంగా ఉన్నాడు," అని సోమచంద్రుడితో చెప్పారు.

తన తండ్రి మాట జ్ఞాపకం రాగానే వల్కలచీరి పశ్చాత్తాపంతో దహించుకుపోయి, తండ్రిని చూస్తానని బయలుదేరాడు. అతని వెంట ప్రసన్నచంద్రుడు కూడా బయలుదేరాడు. అరణ్యంలో ప్రవేశించి అశ్రమాన్ని చేరుకునే దారిలో వల్కలచీరి తన అన్నకు తాను ఎరిగిన స్థలాలన్నీ చూపాడు. ఈలోపల సోమచంద్రుడు తన కొడుకు పస్తున్నాడన్న వార్త వినగానే, ఆయన కళ్ళ వెంట ఆగకుండా అశ్రువులు రాలాయి. దానితో ఆయనకు పోయిన దృష్టి మళ్ళీ తిరిగివచ్చింది. ఆ వింత చూసి అక్కడి మునులంతా ఆశ్చర్యపోయారు.

రాక్షసి మెట్లు

ఏడమటి సముద్రతీరాన అనేక వేల ఏళ్ళ క్రితం ఒక గ్రామంలో గ్రామ పెద్ద కొక కొడుకు కలిగాడు. వాడికి లలితు డని పేరు పెట్టుకున్నారు. లలితుడు పనితనం నుంచి కూడా ఆసాధరణమైన తెలివితేటలు ప్రదర్శించి, తన ఈడు పిల్లలను చదువులో మించిపోయి గ్రామంలో ఉండే వారందరికీ ప్రీతిపాత్రుడయ్యాడు. అలాటి లలితుడు ఏడేళ్ళు నిండుతాయనగా ఒకనాడు ఎవరికీ తెలియకుండా అదృశ్యమయ్యాడు. ఒక ఏడాదిపాటు గ్రామప్రజలంతా వెతికినా లలితుడేమైనదీ కూడా తెలియలేదు. అందుచేత వాడు మరి కనిపించడని నిర్ధారణ చేసుకున్నారు.

ఆ గ్రామంలోనే అందరికీ స్నేహపాత్రుడైన కమ్మరి ఒక డుండేవాడు. అతని పేరు వైభారుడు. కొడవళ్ళూ, గొడ్డళ్ళూ, పాఠశాల, బండి ఇరుసులూ, నాగటికర్రలూ చెయ్య

టంలో అతని పనితనం గొప్పది. ఇంతేగాక వైభారుడు కలలకు ఆర్థాలు చెప్పటంలో ఘటికుడు. ఊళ్ళో ఎవరి కేవలం కల వచ్చినా దాని అర్థం చెప్పించుకోవటానికి ముందుగా కమ్మరి దగ్గరికి వచ్చేవారు. ఊళ్ళో సంబరాలు జరిగినప్పుడు వైభారుడు లేకపోతే అవి రక్తి కట్టేవికావు.

లలితుడు మాయమై ఏడేళ్ళు గడిచింది. ఒక రాత్రి కమ్మరికి ఆ కుర్రవాడు కలలో వచ్చాడు. వాడొక తెల్లగుర్రాన్ని ఎక్కి ఉన్నాడు. వాడు కమ్మరితో, "ఇంత కాలమూ నేను జ్వంభకాసురుడి నౌకరుగా ఉన్నాను. నా నౌకరికి గడువు తీరిపోయింది. నీవు వచ్చి నన్ను తీసుకుపోవాలి. నేనుంటున్నది రాక్షసి కొండలో," అన్నాడు.

"ఇదంతా కలలాగుందే, నిజమని ఎట్లా నమ్మటం?" అని కమ్మరి తెలివిగా లలితుణ్ణి అడిగాడు కలలోనే.

“ఇదే నీకు గుర్తు!” అన్నాడు లలితుడు. కుర్రవాడా మాట అంటూండగానే వాడెక్కిన తెల్లగుర్రం ముందు కాలెత్తి కమ్మరి నుడుటి మీద తన్నింది.

ఆ దెబ్బకు వైభారుడు నిద్రలేచి కూర్చుని ముఖం తడుపుకున్నాడు. నుదురు ఇంకా తీపు పెడుతూనే ఉంది. అద్దంలో చూసుకుంటే నుడుటి మీద గుర్రంగిట్ట గుర్తు కనిపించింది.

అందరి కలలకూ అద్దాలు చెప్పాడు కాని కమ్మరికి తన కల అర్థం కాలేదు.

సముద్రానికి కొంచెం లోపలిగా ఒక కొండ ఉన్న మాట నిజమే. దాని కింది నుంచి

పైకి రాళ్ళు మెట్లలాగా పెర్చి ఉన్నాయి. అయితే వాటిని మానవమాత్రులెవరూ మెట్లలాగా ఉపయోగించలేరు. కాలు ఎత్తి నులుపుగా ఇళ్ళకప్పుల మీద పెట్టగల రాక్షసులు నిజంగా ఉంటే వాళ్ళు ఆ మెట్లను ఎక్కి వెళ్ళవచ్చు. అందుచేతనే అందరూ వాటిని రాక్షసిమెట్లు అనే వారు. వినాడో ద్యాపరయుగంలో జృంభకాసురుడూ వాడి అనుచరులూ వాటిని మెట్లుగా ఉపయోగించి కొండ పైకి వెళ్ళేవారనీ, కొండ దిగువ మెట్లు నుంచి సముద్రతీరానికి ఒక్క అంగలో వచ్చే వారనీ చెప్పకునేవారు. మామూలు మనుషులు నీటి మధ్య ఉన్న ఆ కొండను చేరుకోవాలంటే తెప్పల మీద వెళ్ళాలి.

కమ్మరి వైభారుడు తనకు వచ్చిన కలను పూర్తిగా నమ్మటానికి, సాధ్యమైతే రాక్షసుల నౌకరీ నుంచి లలితుణ్ణి కాపాడటానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. కుర్రవాణ్ణి కాపాడటం సాధ్యం కాకపోయినా కనీసం కలలో నిజం విపాటి ఉన్నదీ తెలుసుకున్నట్టన్నా అవుతుంది!

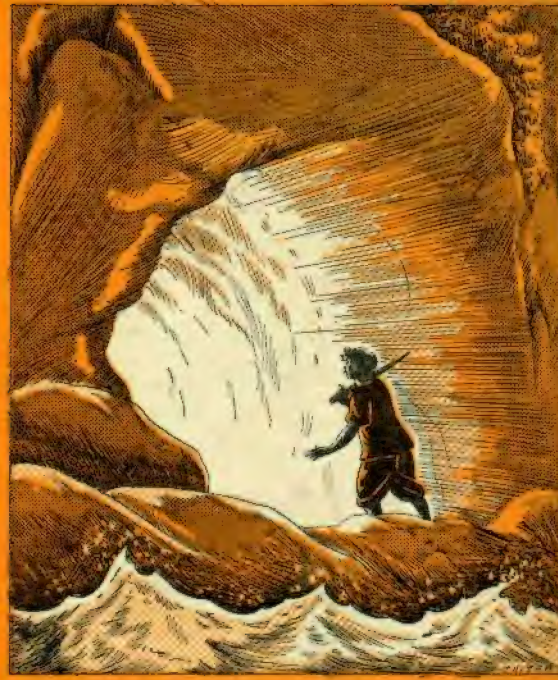
అతను సాయంకాలం దాకా ఆగి ఇంటి నుంచి బయలుదేరాడు. బయలుదేరే టప్పుడు, ఎందుకైతే నా మంచిదని, ఒక

నాగటికర్రు చువ్వ వెంట తీసుకున్నాడు. అతను తిన్నగా తన స్నేహితుడైన పల్లె వాడి వద్దకు వెళ్ళి, వాడితో తన కల గురించి, తాను తలపెట్టిన పని గురించి చెప్పాడు. అంతా విని పల్లెవాడు, "సరే, కొండ చేరాలంటే నా తెప్ప ఉన్నది. నేనే స్వయంగా నిన్నక్కడికి చేర్చుతాను," అన్నాడు.

ఇద్దరూ పల్లెవాడింటనే భోజనం చేసి, తెప్ప మీద బయలుదేరారు. చీకటి రాత్రి. సముద్రం ప్రశాంతంగా ఉన్నది. అకాశం నిర్మలంగా ఉన్నది. కమ్మరికి తానొక భయంకరమైన పని మీద పోతున్నట్టు కూడా అనిపించ లేదు. కొంత సేపటికి తెప్ప కొండను సమీపించి రాక్షసిమెట్లను చేరుకున్నది.

ఇంతవరకు కమ్మరికి ఏం చెయ్యాలో తెలిసింది గాని ఇంక చేసేదేమిటో తెలియ లేదు. రాక్షసులు నిజంగా ఉంటే కొండ లోపల ఉంటారు. కొండ లోపలికి పోవటానికి ద్వార మంటూ ఏమీ లేదు. ఒక మాయద్వారం ఉంటుందనీ, అది సరిగా నడిరాత్రి తెరుచుకుంటుందనీ ఒక వాడుక ఉన్నది. అది నిజమో అబద్ధమో తెలియదు.

"ఏదో కలను నమ్మి ఇలా వచ్చాం గదా, మన కన్న మూర్ఖులెవరైనా

ఉంటారా?" అన్నాడు కమ్మరి తన మిత్రుడితో.

"ఆ సంగతి నీకే తెలియాలి," అన్నాడు పల్లెవాడు.

సరిగా అదే సమయానికి కొండ దిగువన, నీటిమట్టానికి సమంగా, కొండ మధ్య అస్పష్టంగా ఏదో కాంతి కనిపించింది. ఆ కాంతిలో కమ్మరికి ఒక విశాలమైన గుహ ముఖం పొడగట్టింది. అతను తన కర్రు చువ్వ భుజానపెట్టుకుని ధైర్యంగా అగుహ కేసి వెళ్ళాడు. దగ్గరికిపోయి చూస్తే గుహ స్పష్టంగానే తెలుస్తున్నది, కాని భయంకరంగానూ, భ్రమలు పుట్టించేదిగానూ ఉన్నది.

అందులో మనిషిముఖాల భాగాలు ఒకదాని కొకటి చేర్చినట్టుగా, ఒక దానిలో ఒకటి దూర్చినట్టుగా ఉన్నాయి.

ఈ ఆకారాల కేసి చూస్తూన్నకొద్దీ భయం ఎక్కువయేటట్టు కనిపించి, కమ్మరి గుహ లోపలికి ప్రవేశించాడు. గుహ ద్వారం వద్ద ఉన్న కాంతి లోపల లేదు. అక్కడ చీకటి. దానికి తోడు గుహ అనేక మెలికలు తిరిగింది. తడువుకుంటూ ఆ మెలికల వెంబడి కొద్ది దూరం వెళ్ళేసరికి కన్ను పొడుచు కున్నా కనపడని చీకటి.

"ఈ గుహలోకి ఇంక కొంచెం దూరం వెళ్ళానంటే తిరిగి బయటికి రావటం అసం

భవం. అందుచేత వెనక్కు వెళ్ళటమే క్షేమం," అని అతను అనుకునే సమయానికి వెనక నుంచి దభేలుమని పెద్ద చప్పుడు వినిపించింది. గుహ ద్వారం మళ్ళీ మూసుకుని ఉంటుందనీ, చచ్చినా బతికినా ముందుకు వెళ్ళటమే పొరుషమనీ అనుకుని అతను ముందుకు చూశాడు. దూరాన ఎక్కడో మిణుకుమిణుకుమంటూ నక్షత్రంలాటి దీపం కనబడింది.

కమ్మరి వైభారుడు ఆ దీపం కనిపించినదిక్కుగా నడవసాగాడు. ఇప్పుడు దారి సాఫీగా, మెలిక లేమీ లేకుండా ఉంది. అతను చాలా దూరం నడిచి ఒక విశాల మైన ఆవరణ చేరుకున్నాడు. దాని రాతి కప్పు నుంచి ఒకే ఒక దీపం వెలుగు తున్నది. దానికిందుగా ఒక పెద్ద రాతిబల్ల ఉన్నది. ఆ బల్ల చుట్టూ తాటి ప్రమాణం గల రాక్షసులు చాలా మంది మౌనంగా, నిశ్చలంగా కూర్చుని ఉన్నారు. వాళ్ళను చూస్తేనే వైభారుడికి గుండె అగిపోయినట్టుయింది.

రాక్షసులందరిలోకీ ముఖ్యుడలాగా కనిపించిన వాడు కమ్మరిని చూసి, ఉరుములాటి పెద్ద గొంతుతో, "ఏం కావాలి?" అని అడిగాడు.

అ గొంతు విని కమ్మరి శరీరంలోని రక్త మంతా నీరుగా మారిపోయినట్టుయింది. అయినా అతను ధైర్యంగా, "లలితుణ్ణి తీసుకుపో వచ్చాను. వాడికి నొకరి గడుపు అయిపోయిందిట," అన్నాడు.

"ఎవరు పంపారు నిన్ను?" అని పెద్ద రాక్షసుడు మళ్ళీ అడిగాడు.

"నా అంతట నేనే బయలుదేరి వచ్చాను," అన్నాడు కమ్మరి.

"అయితే నా నొకరు కుర్రవాళ్ళలో వాణ్ణి గుర్తుపట్టి తీసుకుపో. గుర్తుపట్ట లేక పోతే నీవు ప్రాణాలతో బయటికి పోవు. నా వెంటరా!" అంటూ పెద్ద రాక్షసుడు లోపల ఉండే మరొక విశాలమైన చాపడి లోకి దారి తీశాడు. ఆ చాపట్లో చాలా దీపాలున్నాయి, పందలకొద్దీ కుర్రవాళ్ళున్నారు. ఎవరి వయసూ ఏడేళ్ళు మించినట్టు కన బడలేదు. అందరూ ఒకే రకమైన ఆకు పచ్చ దుస్తులు ధరించి ఉన్నారు. కమ్మరి వైభారానికి వారిలో లలితు డెవరో కను క్కొవట మెట్లాగో కొంచెం కూడా తెలియరాలేదు.

"లలితుణ్ణి పోల్చుకుని తీసుకుపో. నీకు ఒకటే అపకాశం ఇస్తాను—రెండో అప కాశ మంటూ ఉండదు, గుర్తుంచుకో," అన్నాడు రాక్షసుడు.

కమ్మరి వైభారుడు కుర్రవాళ్ళందరినీ జాగ్రత్తగా గమనిస్తూ ఈ చివర నుంచి ఆ చివరకు నడిచాడు. లలితుణ్ణి గుర్తించటం తన కెంత మాత్రమూ సాధ్యంకాదని తెలిపాయింది. అతను రాక్షసుణ్ణి కొంచెం మంచి చేసుకుందామనుకుని, “ఈ పని వాళ్ళు ఎంతో కాలంగా మంచి గాలి, ఎండా ఎరగకపోయినా ఎంత ఆరోగ్యంగా ఉన్నారు! మీరు వాళ్ళను ఎంతో బాగా చూసుకుంటున్నారన్నమాట!” అన్నాడు.

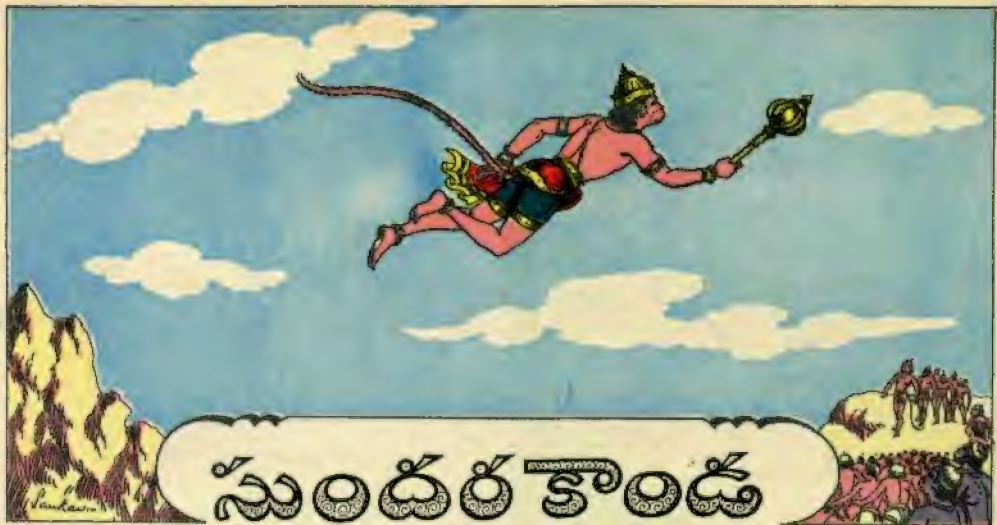
“అది నిజం! నువ్వు బాగానే కనిపెట్టావు. ఏదీ చెయ్యి?” అంటూ రాక్షసుడు చెయ్యిచాచాడు. ఆ చేతిని చూడగానే కమ్మరికి కంపరం పుట్టి తన చేతిలో ఉన్న కర్రుచువ్వ అందించాడు. రాక్షసుడు దాన్ని తన చేతికి దారం చుట్టినట్టు చుట్టుకున్నాడు.

అది చూడగానే కుర్రవాళ్ళందరూ విరగబడి నవ్వుసాగారు. కమ్మరి చప్పన ఆ నవ్వే కుర్రవాళ్ళందరినీ కలయ చూశాడు. వారిలో

నవ్వుని ముఖం ఒకటి కనబడింది. కమ్మరి వాడి భుజం మీద చెయ్యి వేసి, “ఇదుగో లలితుడు, తీసుకు పోవటానికి అనుమతి ఇవ్వండి,” అని రాక్షసుడితో అన్నాడు. మరుక్షణమే దీపాలన్నీ మాయమయాయి. గాఢాంధకారం. పెద్ద పెద్ద కొండరాళ్ళు పడిపోతున్న చప్పుడు వినిపించింది. ఆ భీభత్సంలో కూడా కమ్మరి తాను తాకిన కుర్రవాణ్ణి తన చేతుల్లోకి ఎత్తుకున్నాడు. అంతలోనే అతనికి స్పృహ తప్పిపోయింది.

అతనికి తిరిగి స్పృహ వచ్చేసరికి అతను రాక్షసిమెట్ల పై భాగాన ఉన్నాడు. కుర్రవాడు అతని చేతుల్లోనే ఉన్నాడు. అప్పుడే తూర్పు తెల్లవారుతున్నది. అక్కడి నుంచి అతను ఎంతో శ్రమపడి కుర్రవాణ్ణి తల్లిదండ్రులకు చేర్చాడు. లలితుడు తిరిగి దొరకటమూ, అందు కోసం వైభారుడు పడ్డ శ్రమా కథలు గట్టి ఆ చుట్టుపక్కల వాళ్ళు ఎంతోకాలం చెప్పుకున్నారు.

సుందరకాండ

శింశుపా వృక్షం ఎక్కిన హనుమంతుడు అక్కడి నుంచి చుట్టు పక్కలన్నీ కలయ జూశాడు. అశోక వనం దేవేంద్రుడి నందన వనం లాగుంది. దాని నిండా పూల చెట్లూ, పళ్ళ చెట్లూ ఉన్నాయి. పక్షులూ, మృగాలూ ఉన్నాయి. అక్కడక్కడా దివ్యమైన భవ నాలూ, అరుగులూ, తామర పూలూ, కలువ పూలూ గల మడుగు లున్నాయి. అన్నిటి కన్న అశోక వృక్షాలు బానిగా ఉన్నాయి.

కొద్ది దూరంలో ఒక ఎత్తయిన తెల్లని మండపం ప్రకాశిస్తున్నది. అందులో వెయ్యి స్తంభా లున్నాయి. దానిలో పగడాలతో తయారు చేసిన మెట్లూ, బంగారు అరు గులూ ఉన్నాయి. అది ఒక చైత్యం అకా రంలో ఉన్నది

తరవాత హనుమంతుడికి సీత కనిపించింది. ఆమె ధరించిన చీర మట్టి కొట్టుకుని ఉన్నది. ఆమె చుట్టూ రాక్షస స్త్రీ లున్నారు. ఆమె బాగా కృశించి, నిట్టూర్పులు పుచ్చుతూ, దైన్యంతో కూడుకుని ఉన్నది. దేహ సంస్కారం లేక ఆమె శరీరం కూడా మట్టి కొట్టుకుని ఉన్నది. నగలు చాలా కొద్దిగా ఉన్నాయి. ఆమె జుట్టు ఒకే జడ లాగా అట్ట కట్టుకుపోయి తుంటి దాకా వేళ్ళాడు తున్నది.

ఈమె సీత అయి ఉండాలని హను మంతుడు ఈవిధంగా వితర్కించుకొన్నాడు: రావణాసురుడు ఎత్తుకు పోయేటప్పుడు ఆ స్త్రీలో తనకూ, సుగ్రీవాదులకూ కనిపించిన పోలికలు ఈమెలో కొన్ని ఉన్నాయి. నిండు

చంద్రుడి వంటి ముఖం. తీర్చినట్టుండే కనుబొమలు, నల్లని వెంట్రుకలు, అందమైన నడుము—సీత ఎంత కృశించి, శోక సముద్రంలో ముణిగి ఉన్నా ఈ లక్షణాలు దాగటం లేదు. ఇవి గాక రాముడు సీత గుర్తులు కొన్ని చెప్పాడు. అందుచేత హనుమంతుడు ఆమె సీతే నని నిర్ణయించు కోవటానికి చాలా శ్రద్ధగా చూశాడు.

రాముడు చెప్పిన ఆభరణాలలో కొన్నిటిని ధరించటం ఇష్టంలేక ఆమె చెట్టు కొమ్మలకు తగిలించింది. వాటిలో చెవులకు పెట్టుకునేవీ, చేతులకు పెట్టుకునేవీ ఉన్నాయి. అవి తీసి వేసినట్టుగా సీత చెవులకూ, చేతులకూ

గుర్తులు కానవస్తున్నాయి. అదీ గాక సీత ఋశ్యమూక పర్వతం పైన మూట గట్టి పడవేసిన ఆభరణాలలో ఇవి లేవు. అదీ గాక సీత నగలను మూట గట్టిన పచ్చ పట్టువస్త్రమూ, ఆమె ఇప్పుడు కట్టుకొన్న చీరా ఒకటి గానే ఉన్నాయి—కాకపోతే చీరె చాలా మాసి ఉన్నది. ఇవన్నీ ఆలోచించి హనుమంతుడు ఆమె సీతే నని నిశ్చయించుకుని పరమానందం చెందాడు.

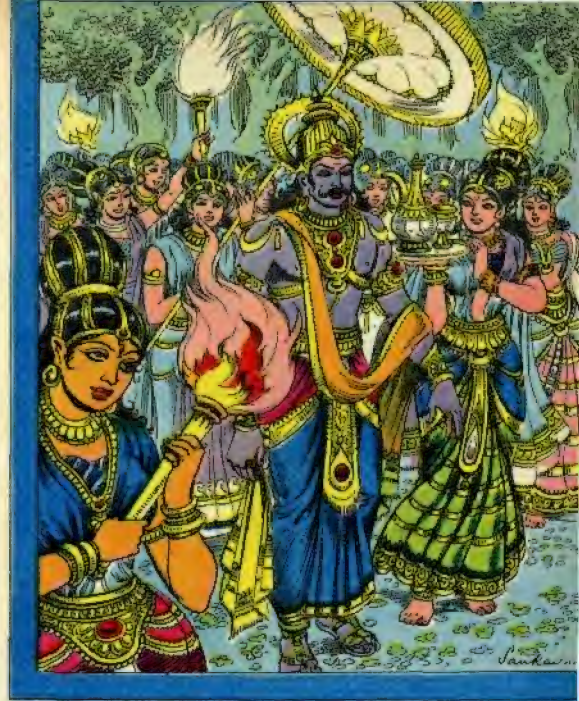
మరుక్షణమే సీత స్థితి తలుచుకుని హనుమంతుడి గుండె నిరైపోయింది. జనకుడి కుమార్తె, దశరథుడి పెద్ద కోడలు, ఎన్నో సుఖాలు అనుభవించ వలసిన ఈ సీత కంటికి మంటికి ఏకధారగా ఏడుస్తూ, కుష్కించి, ఈ భయంకర రాక్షస స్త్రీల మధ్య ఇలా కుమిలిపోవట మేమిటి? ఈ సీత కోసం రాముడు ఎందరు రాక్షసులను చంపాడు! ఈమె కోసమేగదా అతను వాలిని చంపి సుగ్రీవుడికి పట్టం గట్టాడు! ఈమె కోసమే గదా తాను సముద్రాన్ని లంఘించి లంకకు వచ్చాడు! ఈమె కోసం రాముడు మూడు లోకాలూ తల్లకిందులు చేయ్యమన్నా చేస్తాడు. “పరాయి వాణ్ణయిన నాకే ఈ సీతను చూసి ఇంత బాధ కలుగుతూంటే రాముడి కింకా ఎంత దుఃఖం

కలుగుతూండవచ్చు?" అనుకున్నాడు హనుమంతుడు శింశుపా వృక్షం కొమ్మల మీద కూర్చుని.

రాత్రి చాలా భాగం గడిచింది. రాక్షస బ్రాహ్మణులు వేదాధ్యయనం ప్రారంభించారు. మంగళ వాద్యాలు మోగాయి. రావణుడు వాటి ధ్వనికి మేలుకొని, సీతను జ్ఞాపకం తెచ్చుకున్నాడు. వెంటనే అతను సమస్తా భరణాలూ ధరించి, వెలిగి పోతూ అశోక వనానికి బయలుదేరాడు. అతని వెంట నూరు మంది స్త్రీలు వచ్చారు. వారిలో కొందరు బంగారు దీపస్తంభాలూ, కొందరు చామరాలూ, మరి కొందరు వినన కర్రలూ పట్టుకున్నారు. ఒకతే తన కుడి చేతిలో మణి మయమైన మద్య భండం తీసుకున్నది, మరొకతే రావణుడి వెనుక నుంచి బంగారు కర్ర గల-తెల్ల గొడుగు పట్టింది.

వారందరూ అశోక వన ద్వారం దగ్గరికి వచ్చే సరికి, చెట్టు మీద ఆకుల చాటున ఉన్న హనుమంతుడు వారిని చూశాడు. రావణుణ్ణి ఇంకా బాగా చూడటానికి హనుమంతుడు కింది కొమ్మ మీదికి దిగాడు.

రావణుడు ఇంకా అంత దూరంలో ఉండగానే సీత భయంతో కంపించిపోయింది. ఆమె ముడుచుకుని కూర్చుని ఏడవసాగింది. కటిక

నేల మీద కూర్చుని, భయపడి ఏడుస్తూ, దుమ్ము కొట్టుకుని ఉన్న సీతతో రావణుడిలా అన్నాడు:

"నన్ను చూసి ఎందుకు భయపడతావు, సీతా? ఇక్కడ నీకు హని చేసే వారెవరూ లేరు. నేనా నీ మీది మోహంతో తపించి పోతున్నాను. కాని నీకు నా మీద కొంచెం కూడా ప్రేమ లేదు. ఎందు కిలా శోకిస్తావు? నన్ను నమ్ము, స్నేహ బుద్ధితో చూడు. తల దువ్వుకోక, మురికి బట్ట కట్టుకుని, అర్థం లేని ఉపవాసాలు చెయ్యటం నీ కెంత మాత్రమూ తగదు. కారిపోయిన నీటి లాగా పోయిన యశోవనం తిరిగి రాదు. భోగాలు

అనుభవించు. నీ వంటి అందగత్తె సృష్టిలో లేదు. నన్ను చేపట్టితే నిన్ను అగ్ర భార్యను చేస్తాను. ప్రపంచమంతా జయించి నీ తండ్రి జనకుడికి కానుకగా ఇస్తాను. అదృష్ట హీనుడై, రాజ్యం పోగొట్టుకుని, అడవులలో అలమటించే ఆ రాము డింకా బతికి ఉంటాడా అని నా సందేహం. ఒక వేళ బతికి ఉన్నా అతడు నిన్ను చూడను కూడా లేడు. పూర్వం తన భార్యను ఇంద్రు డెత్తుకు పోతే హిరణ్యకశిపుడు నారదుడి చేత అడిగించి తెచ్చుకున్నాడు. రాముడి గతి అంతే. అయితే అతను ఎంత వినయంగా అడిగినా నేను నిన్నివ్వను. కృశించి,

మట్టి కొట్టుకుని ఉంటేనే నీ అందం నా మనస్సు హరించేస్తున్నదే, చక్కగా అలంకరించుకుని, మంచి బట్టలు కట్టుకుని, సంతోషంగా ఉంటే ఎలా ఉంటావో! హాయిగా తిను, తాగు, సుఖించు. నీ కేమిటి లోపం?"

ఈ మాటలు విని సీత ఒక గడ్డి పోచను తనకూ రావణుడికీ మధ్యగా పట్టుకుని, దీనస్వరంతో ఇలా చెప్పింది :

"నా మీది ఆశ వదులుకో. పాపిష్టివాడికి మోక్షం ఎంత దుర్లభమో, నీకు నేనూ అంతే. నే నింకొకడి భార్యను, పతి వ్రతను. నీ భార్యలను ఇతరులు కొరితే నీ కెలా ఉంటుందో ఆలోచించుకో. నీకు బుద్ధి చెప్పే వారెవరూ లేరో, లేక చెప్పినా నీవు వినవో! కాని నీవు చేసిన పని నీకూ, నీ రాజ్యానికీ, రాక్షస కులానికీ చేటు కలిగించేది. నాకు కావలసింది నీ అంతఃపుర స్త్రీల పై పెత్తనమూ కాదు, డబ్బూ కాదు, ఇంకేదీ కాదు—నా భర్త వెంట ఉండటం. నాలుగు కాలాలపాటు సుఖంగా ఉండా లంటే నన్ను రాముడి దగ్గర చేర్చు. రాముడితో స్నేహం చేసుకో. శరణన్న వారిని రాముడు క్షమించగలడు. లేదా, రామ లక్ష్మణుల మూలంగా నీకు సర్వ నాశనం తప్పదు. నీవు పెరికిపందవు. రాముడు జన

స్థానంలో ఉన్న రాక్షసుల నందరినీ చంపేయటం చూసి భయపడి, రామ లక్ష్మణులద్దరూ బయటికి వెళ్ళి ఉండగా నన్ను దొంగిలించి తెచ్చావు. వారి గాలి ఏమాత్రం సోకినా, పులుల వాసన తగిలిన కుక్కలాగా నీవు పారిపోయి ఉండువు. అటువంటి రామ లక్ష్మణులతో యుద్ధం పెట్టుకోకు.”

సీత అడిగిన ఈ పరుష వచనాలకు రావణుడు మండిపడి, “నీ వన్న ఈ మాటలలో ప్రతి ఒక్క మాటకూ నిన్ను చంపవచ్చును. కాని నీ మీది మోహం చేత నేనా పని చెయ్య లేకుండా ఉన్నాను. నేను చెప్పిన గడు వింకా రెండు మాసా లున్నది. ఈ లోపల నా భార్యవు కావటానికి సమ్మతించవే, నిన్ను ఉదయపు ఫలహారం కింద పండించుకు తింటాను,” అన్నాడు.

అతను సీత వెంట ఉన్న రాక్షస స్త్రీలతో, “మీరు నయానో, భయానో ఈ సీత మనస్సు నా మీదికి మళ్ళేటట్టు చేయండి. ఆమె కిష్టం లేని పనులు చేయటానికి కూడా ఇప్పు డనుజ్ఞ ఇస్తున్నాను,” అన్నాడు.

రావణుడి వెంట ఉన్న భార్యలలో దేవ గంధర్వ స్త్రీలు సీతను చూసి జాలిపడి, తమ సానుభూతిని ఆమెకు సంజ్ఞల ద్వారా

తెలియ జేశారు. రావణుడి కడగొట్టు భార్య అయిన ధాన్యమాలిని రావణుణ్ణి కొగ లించుకుని, “ఈమెకు నీపై ఇష్టం లేదు. ఆమె పైన ఎందుకు లేని పోని ఆశ పెట్టు కుంటావు? ఆమెకు సుఖపడే గీత లేదు. అందుకే నిన్ను వరించటం లేదు,” అన్నది.

రావణు డీ మాట విని చిరు నవ్వు నవ్వి స్త్రీలతో సహా తన యింటికి తిరిగి వెళ్ళాడు. అతను వెళ్ళి పోగానే రాక్షస స్త్రీలు సీతను మాటలతో హింసించారు, ఆయుధాలతో బెదిరించారు. కొందరు రావణుణ్ణి పొగడారు. కొందరు రాముణ్ణి తిట్టారు. “మేము చెప్పి నట్టు చెయ్యకపోతే నిన్నిప్పడే తినేసి, సీత

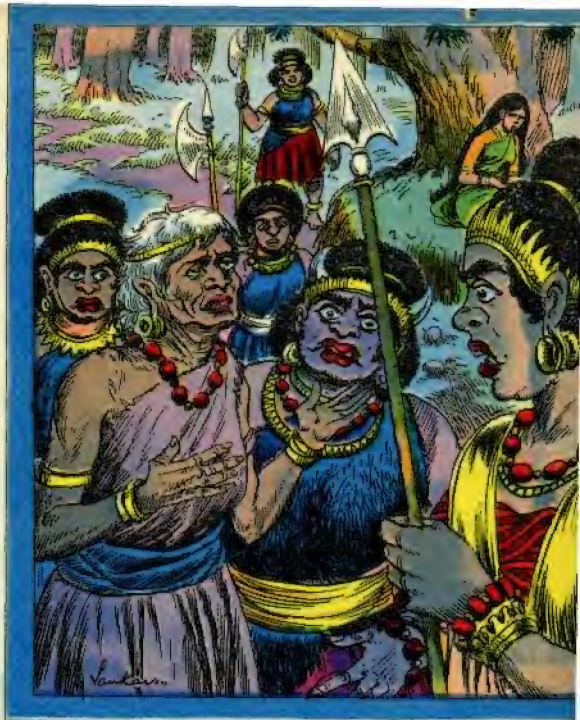

చచ్చిపోయిందని రావణుడితో చెబుతాం,” అన్నారు. “మళ్ళీ పొట్లాడుకోకుండా దీన్ని ముందుగానే ముక్కలు ముక్కలుగా కోసి సమంగా పంచండి,” అన్నది మరొకతె. కల్లు కూడా ఉంటే ఇంకా బాగుంటుందని మరొకతె అన్నది.

సీతకు ఒక వంక భయమూ, మరొక వంక అసహ్యమూ కలిగాయి. ఆమె తాను కూర్చున్న చోటి నుంచి లేచి శింశుపా వృక్షం కేసి నడిచి ఒక అశోక వృక్షం కింద దాని కొమ్మ వట్టుకుని నిలబడి తన దుస్థితిని గురించి తలుచుకుని బాధ పడింది. రామ లక్ష్మణులు మరణించి ఉంటారా, రావణుడు వారిని ఈపాటికి చంపించి ఉంటాడా అని ఆమెకు కొంచెం సేపు అనుమానం కలిగింది. వాళ్ళు సన్యసించారేమోనని మరొకసారి సందేహించింది. రాక్షస స్త్రీలు ఆమెను చుట్టు ముట్టి ఇంకా భయపెడు తూనే ఉన్నారు.

ఇంతలో త్రిజట అనే ముసలి రాక్షసి అప్పుడే నిద్ర లేచి, పెద్దగా మూలుగుతూ, “సీతను తినేయ్యకండ్రా, కావలి పై నన్ను తినండి. నా కొక భయంకరమైన కల వచ్చింది,” అన్నది. రాక్షస స్త్రీలు ఈ మాటకు భయపడి, దాని చుట్టూమూగి

ఏం కల వచ్చిందని త్రిజట నడిగారు. త్రిజట ఇలా చెప్పింది :

“రాముడు తెల్లటి పూల మాలలు వేసుకుని, తెల్ల బట్టలు కట్టుకుని, దంతంతో చేసిన పల్లకిలో ఎక్కి, లక్ష్మణుడితో సహా, వెయ్యి హంసలు మోస్తుండగా అకాశ మార్గాన లంకకు వచ్చాడట. ఈ సీత తెల్లని చీర కట్టుకుని, సముద్రం మధ్య ఉండే శ్వేతపర్వతం మీద ఉన్నట్టు నాకు కలలో కనిపించింది. రామలక్ష్మణులు నాలుగు దంతాలు గల పెద్ద ఏనుగు నెక్కి లంకలో సంచరించటం కనిపించింది. ఆ రామ లక్ష్మణులు సీతను సమీపించారు. రాము డెక్కిన

ఏనుగు శ్వేతపర్వత శిఖరం పైగా ఉంటే
 సీత దాని పైకి ఎక్కింది. తరవాత, రాముడి
 తొడ పైన కూర్చున్న సీత లేచి, చేతులతో
 సూర్య చంద్రులను పట్టుకుంటున్నట్టు కని
 పించింది. ఆ తరవాత రాముడు ఎనిమిది
 తెల్ల యెద్దులు లాగే రథం మీద సీతతో
 ఇక్కడికి రావటం చూశాను. సీతా రామ
 లక్ష్మణులు పుష్పక విమాన మెక్కి ఉత్త
 రంగా వెళ్ళటం నాకు కనిపించింది. ఇక
 రావణుడు గన్నేరు పూల మాలలు ధరించి,
 ఒళ్ళంతా నూనె పూసుకుని, ఎర్ర బట్ట
 కట్టుకుని, తాగిన మత్తులో నేల పైన పడి
 ఉండటం కనిపించింది. ఇంకొకసారి రావ
 ణుడు పుష్పక విమానం నుంచి కింద పడి,
 నున్నని, జుట్టు లేని తలతో, నల్లని బట్టలు
 కట్టుకున్న అడది ఈడుస్తున్నట్టు కనిపిం
 చాడు. మరొకసారి రావణుడు ఎర్ర పూల
 మాలలూ, రక్త చందనమూ ధరించి, నూనె
 తాగుతూ, నవ్వుతూ, నాట్యం చేస్తూ, మతి

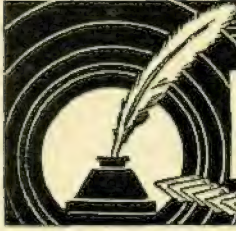
పోయి గాడిదలు పూన్నిన రథం పైన పోతూ
 కనిపించాడు. ఒకసారి రావణుడు గాడిద
 నెక్కి దక్షిణంగా పోతూ, దాని మీద నుంచి
 తల్ల కిందులుగా నేల మీద పడటం
 చూశాను. అక్కడి నుంచి లేచి అతను
 నోటికి వచ్చినట్టు దుర్భాషలాడుతూ ఒక
 బురద గుంటలో పడి మునిగి పోయాడు.
 కుంభ కర్ణుడు కూడా ఇలాటి స్థితిలోనే
 కనిపించాడు. రావణుడి కొడుకులు శరీరంపై
 నూనె పోసుకోవటం కనిపించింది. రావ
 ణుడు పందినీ, ఇంద్రజిత్తు మొసలినీ,
 కుంభ కర్ణుడు ఒంటెనూ ఎక్కి దక్షిణంగా
 పోవటం చూశాను. గోవురాలూ, తోరణాలూ
 విరిగి పడిపోయిన లంక సముద్రంలో ముని
 గటం కనిపించింది. రాముడి దూత అయిన
 ఒక కొతి లంకను తగలబెట్టాడట. అందు
 చేత మీ అఘాయిత్యం చాలించి సీతతో
 మంచిగా ఉండండి, లంకకు చేటు
 రానున్నది.”

26. ఫుజి సాన్

ఫుజియామా అనే మరొక పేరుగల ఈ పర్వత శిఖరం జపానులో కెల్లా ఎత్తయినది (12,395 అడుగులు.) ఇది అగ్నిపర్వతం. 200 ఏళ్ళకితం ఇది పేలి టోకియో నగరాన్ని ఆరంగుళాల బూడిద కింద కప్పేసింది. అగ్ని ముఖం వెడల్పు 2000 అడుగులు. జపానీయులు దీన్ని పూజిస్తారు.

ప్రశ్నోత్తరాలు

CHITRA

1. ఆలపాటి గుప్త, విజయవాడ

రామాయణం [డిసెంబరు]లో మందోదరి అని వ్రాయటకు మందోదరి అని వ్రాసినారు. తప్పులేని "చందమామ"కు ఈ తప్పేమిటి?

మందోదరి అనటం తప్పుకాదు. వాల్మీకి "మందోదరి" అనే మాట వాడనే లేదు. ఆ మాటను తరువాత వచ్చిన వారెవరో పుట్టించారు. ఇదే విధంగా ఋష్యశృంగుడు అన్న మాట ఋష్యశృంగుడు అయింది, లంక అనేది లంకిణి అయింది.

2 కర్తా సోమసుందర్రావు, చాగల్లు

...(మందోదరిని) చూచి సీతే ననుకొని హనుమంతుడు ఒక్క క్షణంపాటు సంతోషించి మరుక్షణములో అనుమానము పడ్డాడు. ఎందుచేత హనుమంతుడు క్షణకాలం సంతోషించినాడో నాకు తెలియడం లేదు.

తనకు సీత కనబడిందిగదా అని సంతోషించాడు. అతను శ్రమపడి నముద్రం దాటి వచ్చింది సీతను చూడటానికే గద!

3. ఎ. వి. సుబ్రహ్మణ్యం, టి. వి. కొట

లంకానగర ద్వారపాలకియగు లంకిని హనుమంతునికి లొంగిపోయినది అని వ్రాసినారు. కాని నేను లంకిని సంహరింపబడినట్లు చదివితిని.

లంకిని అనేది ఒక ప్రత్యేక వ్యక్తికాదు, వాల్మీకి రామాయణంలో అది లంకానగర దేవత యొక్క ఛాతక రూపం. లంకానగరం వాశనమైతేనే అది వాశనమవుతుంది. లంకిని (లంకిణి) అనేది ఒక ప్రత్యేక రాక్షసి అనుకున్నవారు, హనుమంతుడిచేత అది చచ్చినట్లు రాశారు. వాల్మీకి అలా రాయలేదు.

4. గుడివాడ అప్పారావు, కాకినాడ

రామాయణం ఏ నెల "చందమామ"తో ప్రారంభము అయినది తెలియజేస్తారా?

1961 మే సంచికలో రామాయణం (బాలకాండ) ప్రారంభమయింది.

5. కటికిరెడ్డి కనకలింగేశ్వరరావు, ఏలూరు

మొదటి పేజీలో చంద్రుడు, దాని మధ్య ఉడత ఉన్నట్టు చిత్రీకారు, దాని అర్థమేమిటండి ?

చంద్రుడికి శశంకుడనే పేరున్నది. శశం అంటే కుందేలు. కుందేలు చిహ్నం చంద్రుడిలో చిత్రీకృతం—అది ఉడత కాదు.

6. సీ. కె. సీతారాం, బళ్ళారి

సంక్రాంతి పండుగ మాత్రం జనవరి 14 వ తేదీ నాడే వచ్చుటకు కారణమేమి ?

మన పండుగలలో చాలా భాగం చంద్రుడి గమనాన్ని ఆధారం చేసుకున్నవి. అందుకే అవి ప్రత్యేక మాసాలలో ప్రత్యేక తిథులనుబట్టి వస్తాయి. ఉదాహరణకు, వినాయక చవితి, దీపావళి అమావాస్య, కార్తీక పూర్ణిమ, వైకుంఠ ఏకాదశి. సంక్రాంతి అలాకాక సూర్యుడి గమనాన్ని—సరిగా చెప్పాలంటే సూర్యుడి చుట్టూ భూమిగమనాన్ని—బట్టి వచ్చేది. ఇంగ్లీషు పంచాంగం దానికి తూచా తప్పుకుండా ఉంటుంది. అందుచేత సంక్రాంతి విధిగా జనవరి 13, 14 తేదీలలో వస్తుంది.

7. కె. సుందరబాబు, ఏలూరు

భూమి—సూర్యుడు, భూమి—చంద్రుడు—ఇవి గమిస్తున్నప్పుడు వీటి మధ్య దూరం మార్పుచెందుతుందా, లేదా ?

తప్పక మారుతుంది. భూమికి, సూర్యుడికి మధ్య ఉండే సరాసరి దూరం 9 కోట్ల 30 లక్షల మైళ్ళు; కాని ఒకప్పుడిది 15, 16 లక్షలు తగ్గుతుంది, అంతే పెంచుతుంది. అలాగే చంద్రుడు భూమికి 2,38,000 మైళ్ళు సరాసరి దూరం; ఇది ఒకప్పుడు 2,53,000 అవుతుంది, ఒకప్పుడు 2,21,600 మాత్రమే ఉంటుంది.

8. డి. సుగుణకుమారి, రొంపిచెర్ల

రాత్రిపూట చంద్రునిచుట్టు మండలం యేర్పడుతుందిగదా! అది యొకప్పుడు చంద్రునికి దగ్గరగానూ, కొన్ని సమయములలో దూరంగానూ కడుతొంది. అదేమిటండి ?

మనకూ చంద్రుడికి మధ్య నీటి ఆవిరితో గూడిన మబ్బు పొరలు అడ్డున్నప్పుడు చంద్రుడి చుట్టూ పలయం కనిపిస్తుంది. పొరలు చాలా ఎత్తున ఉన్నప్పుడు పలయం చిన్నదిగానూ, తక్కువ ఎత్తులో ఉన్నప్పుడు పెద్దదిగానూ కనిపిస్తుంది. ఆకాశం నిర్మలంగా ఉంటే పలయమే ఉండదు.

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

చక్కని చిన్నది

వందినవారు :
జి. సన్యాసయ్య, అల్లప్పరం

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

జంటగ నువ్వుది

పంపినవారు :
జి. సన్యాసరయ్య, అల్లీపురం

నక్షత్ర లోకం

లైక్కించటానికి అలవిగాని పని చెప్పేవాటిలో ఆకాశంలోని నక్షత్రాలను కూడా మన పూర్వులు చేర్చేవారు. ఇది నిజంకాదు. మన పూర్వులు ఆకాశాన్ని ఉత్త కంటికినే చూశారు గనక వారికి నక్షత్రాలు అసంఖ్యాకమైనవి కానవసరంలేదు. ఉత్త కంటికి కనిపించే నక్షత్రాలు సుమారు మూడు చేలు మాత్రమే. వాటి జాబితా ఏనాడో తయారయింది. క్రిస్తుపూర్వం నాలుగో శతాబ్దిలో పీషెంగ్ అనే చీనావాడు ఆకాశంలోని నక్షత్రాలనూ, వాటి స్థానాలనూ జాబితా చేశాడు. అటు తరువాత హిప్పార్కుస్ అనే గ్రీకు నక్షత్రవేత్త సొంతాన వెయ్యి కాంతి వంతమైన నక్షత్రాల జాబితా తయారు చేశాడు. తిరిగి 15-వ శతాబ్దిలో సమర్కండును పరిపాలించిన ఉలుఘ బేగ్ నూరుమంది శాస్త్రవేత్తలను నియోగించి నిర్ణయమైన నక్షత్రాల పట్టిక తయారు చేయించాడు. బెలిస్కొపుల సహాయం లేకపోయినప్పటికీ ఈ పట్టికలో నక్షత్రాల స్థానాలు నిర్ణయంగా ఉన్నాయి. ఈ పట్టికలోని కొంత భాగం ఇప్పటికీ సమర్కండ్లో ఉన్నది.

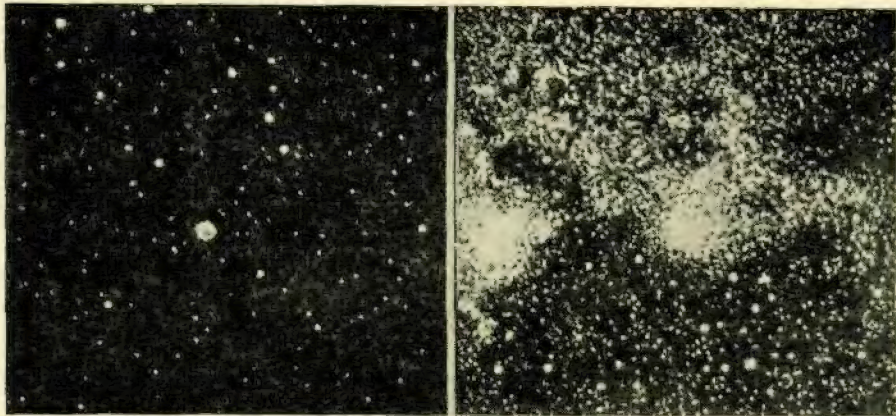
బెలిస్కొపు సహాయంతోనే మనం అసంఖ్యాకమైన నక్షత్రాలను చూడగలం. గెలిలియో కొద్ది శక్తిగల తన బెలిస్కొపుతో ఆకాశాన్ని చూస్తే, ఉత్త కంటికి 3 నక్షత్రాలు మాత్రమే కనిపించిన మేరలో 20 నక్షత్రాలు కనిపించాయి. ఈ కాలపు శక్తివంతమైన బెలిస్కొపులతో చూస్తే కొట్ల కొద్దీ నక్షత్రాలు కనబడతాయి.

అయితే నక్షత్రాలను పట్టి ఇవ్వటానికి అచ్చగా బెలిస్కొపులుగాక, ఫాటోలు అంతు లేని సహాయం చేస్తున్నాయి. ఎంత పెద్ద బెలిస్కొపులో నుంచి చూసినా, కంటికి వెంటనే కనబడని నక్షత్రం గంటల తరబడి చూసినా కనబడదు. అలాటి నక్షత్రాన్ని కూడా చాలా సేపు ఫాటో “ప్లేటు” మీద “ఎక్స్‌పోజు” చేస్తే అది ఫాటోలో కనిపిస్తుంది. కొద్దిసేపే “ఎక్స్‌పోజు” చేస్తే కాంతివంతమైన నక్షత్రాలే ఫాటోలో కనిపిస్తాయి. కాని గంటల తరబడి “ఎక్స్‌పోజు” చేసినప్పుడు నల్లని ఆకాశం నిండా నక్షత్రాలుండటం కనిపిస్తుంది. (బొమ్మ చూడండి) అనేక గంటలపాటు నక్షత్రాలు ఒకే స్థానంలో ఉండవు గనక, ఫాటో తీసేటప్పుడు నక్షత్రాలకు అనుగుణంగా బెలిస్కొపు కదిలే ఏర్పాటు చేస్తారు.

నక్షత్రాలన్నిటి కాంతి కలిపిన పౌర్ణమి చంద్రుడి కాంతిలో మూడు వేల వంతు కంటే హెచ్చుండదు. నక్షత్రాలను వాటికి గల కాంతిని బట్టి తరగతులుగా విభజించారు. నక్షత్రాలన్ని సమానమైన కాంతి కలివి కాకపోవటమే గాక అన్ని ఒకే రంగు కలవికూడా కావు. “నిరియన్” అనే నక్షత్రం తెల్లనిది; “కాపలా” పసుపు వచ్చునిది; “ఆర్క్ట్యూరస్” పంగపండు రంగుది; “ఆల్దిబరాన్” ఎర్రనిది. నక్షత్రాల కన్నిటికీ శాస్త్రవేత్తలు పేర్లు పెట్టలేదు, హెచ్చు కాంతి కలవాటికే పేర్లు పెట్టారు. మిగిలిన వాటికి అవి ఉండే రాసి పేరూ, సంకేతాక్షరమూ మాత్రమే ఉంటాయి.

కొన్నికొన్ని సక్షత్రాలు చేరి ఒక రాసిగా ఉండటమూ, దాని ఆకారాన్ని బట్టి పేర్లు పెట్టటమూ వినాడే జరిగింది. సూర్య చంద్రులూ, గ్రహాలూ నడిచే ఆకాశ భాగాన వన్నెండు రాసులున్నాయి. ఈ సక్షత్రమండలాలకు ప్రపంచమంతటా దాదాపు ఒకే రకం పేర్లున్నాయి. ఈ వన్నెండు గాక ఆకాశం నిండా ఇంకెన్నో రాసులున్నాయి. అలాటి వాటిలో సప్తర్షి మండలం ఒకటి. ఈ నాడు సక్షత్రవేత్తలు 88 సక్షత్ర రాసులను లెక్కలోకి తీసుకుంటున్నారు. వాటిలో కొన్నిటికి “గడియారం,” “పైక్రోస్కాపు,” “పంపు” లాటి పేర్లు పెట్టారు.

గడిచిన 2,000 ఏళ్ళ కాలంలో సక్షత్రాల స్థానం కొంచెమైనా మారలేదు. అంత మాత్రాన అవి నిశ్చలంగా ఉన్నాయనుకోనవసరం లేదు. అవి చాలా వేగంగానే కదులుతున్నాయి. కాని ఆ సక్షత్రాలు ఎంతెంత దూరాలలో ఉన్నాయంటే వాటి స్థానచలనం గమనించటానికి కొద్ది వేల సంవత్సరాలు ఏమాత్రమూ చాలదు. ఈ సక్షత్రాల దూరాన్ని, వాటి నుంచి కాంతి మనకు చేరటానికి పట్టే కాలాన్ని మనం మళ్ళీమళ్ళీ జ్ఞాపకం చేసుకోవటం మంచిది. ఈ క్షణాన ఆకాశంలో ఉండే సక్షత్రాలన్ని ఆరిపోయినా, మరి నాలుగేళ్ళదాకా మనకు ఆకాశం మామూలుగానే కనిపిస్తుంది. ఆ తరువాత ఒకే ఒక్క సక్షత్రం—అదికూడా కంటికి కనబడనిది—“అల్ఫా సెంటాురై” టెలిస్కోపులో కనిపించకుండా పోతుంది; మిగతా సక్షత్రాలన్ని అలాగే ఉంటాయి. మరి మూడేళ్ళు గడిచినాక ఇంకో రెండు మూడు సక్షత్రాలు అదృశ్యం కావచ్చు. కాంతివంతమైన “సిరియస్” కనపడ కుండా పోవటానికి 9 ఏళ్ళు పట్టేతుంది...కొన్ని కొట్ల ఏళ్ళ దాకా కనిపిస్తూ ఉండే సక్షత్రాలు బోలెడన్ని ఆకాశంలో ఉండనే ఉంటాయి.

(ఎడమ) టెలిస్కోపులో కంటికి కనిపించే ఆకాశ భాగం.

(కుడి) అదే ఆకాశ భాగం 13 గంటల పాటు ఫోటో చేస్తే.

ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

ఈ ఫోటోల వ్యాఖ్యలు 1964 మార్చి నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

★ పై ఫోటోలకు నరిఖన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోశాసి, చిన్న వాక్యంలోగాని కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ జనవరి నెల 20-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలింపబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంశా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డుపైన వ్రాసి, ఈ అడ్రసుకు పంపాలి:-చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

జ న వ రి నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : చక్కని చిన్నది

రెండవ ఫోటో : జంటగ సున్నది

పంపినవారు : జి. సన్యాసర్యు, అల్లీపురం, వాల్తేర్.

బహుమతి మొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

కర్తవ్య
నిర్వహణలో మొదటి
వరుసలో...

మన సైనికులలో కర్తవ్య శక్త్యానూ ముందు కొడుక
లేదే మరియు కనుక కర్తవ్య, శ్రేష్ఠ మరియు
మరియు కర్తవ్యము కర్తవ్య కర్తవ్య, మంఘరామ్
నివ్వగలుగు మరియు మిథ్యాలు వారికి శక్త్యానూ
మరియు అధిక కర్తవ్యము ఇవ్వగలుగు. వారి కర్తవ్యము
శీతలముతో ఇది వలె ప్రసాదము!

జె.బి.మంఘరా అండ్ కం.

గొల్లపూడి అండ్ హైదరాబాదు
వివిధ వస్తువులు నివ్వగలుగు మరియు కర్తవ్యము వలె ప్రసాదము
అవ్వగల మన సైనికుల కొరకు చేస్తున్నాం.

©-1964 TEL

మీ ఉపాహార, భోజనం కుతూహలముగా నుండుటకు
శుద్ధమైన కాఫీ

పేస్

ది యునైటెడ్ కాఫీ సప్లై కంపెనీ లి.,
తపాలు పెట్టె నం. 12, కోయంబత్తూరు.

డీలర్లు: { 40, సాత్ మాడాస్త్రిట్, మైలాపూర్.
మెసర్స్. సేవాయ్, 154, పురశువాకం హైరోడ్, వెపేరి, మద్రాస్ - 7.

మనోహరమైన
ముఖలావణ్యమునకు

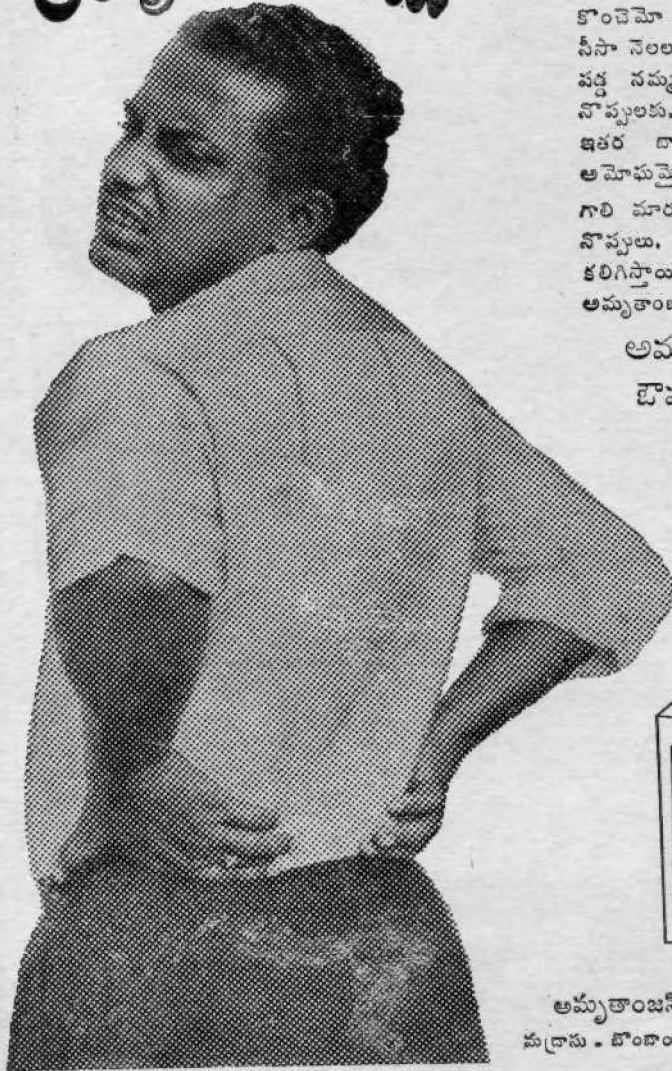

సినిమా తార
లందరకు సచ్చినది

ది నేషనల్ ట్రేడింగ్ కంపెనీ, బొంబాయి-2 * మదరాసు

న డుం నొప్పి ని
పో గొట్టు కోండి
ఇది గో

అమృతాంజనము

అమృతాంజన్ లో శమనాన్ని కలిగించే 10 రకాల ఔషధాలు ఉన్నాయి. అతి శీఘ్రంగా అమోఘంగా నివారణను కలిగిస్తుంది. ఏ కొంచెమో అవసరమంటుంది కాబట్టి ఒక సీసా నెలల కరెన్సీ వస్తుంది. 70 ఏళ్ళ పేరు పక్ష నమ్మకమైన అమృతాంజన్ కండల నొప్పులకు, కలనొప్పికి, గుండె జలుబుకు ఇతర దాదలకు జలుబులకు నొప్పులకు అమోఘమైనది.

గాలి మార్పు నిక్కటివికపు తాపత్రయాలు నొప్పులు, జలుబులు ఇతర దాదలు కలిగిస్తాయి. ఎప్పుడూ ఇంట్లో ఒక అమృతాంజన్ సీసా ఉంచుకోండి.

అమృతాంజన్ 10 రకాల
ఔషధాలు చేరిన మందు

అమృతాంజన్ క్రొత్తగా
అట్టపెట్టెలో వస్తుంది.
మోసం చేయడానికి వీలు
లేకుండా సీసా 'అలూ
కాప్'తో సీలు చేయబడి
ఉంటుంది.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్
మద్రాసు - బొంబాయి - కలకత్తా - ఢిల్లీ

JWJ/AN/2334

లలితమైన ప్రేమగాధకు
లలిత లలితమైన
రూపకల్పన!!

శ్రీ శంభు ఫిలింస్

వీరాజా ఫలిమే

నిర్మాత. దగ్గుబాటి లక్ష్మీనారాయణ చౌదరి
దర్శకత్వం. జి.ఎన్.రెడ్డి

A.R. COMPANY

నవయుగ

NVKK

WITH AN EXPERIENCE OF
OVER 30 YEARS

THE
B. N. K. PRESS

PRIVATE LIMITED,

"CHANDAMAMA BUILDINGS"

MADRAS-26 (PHONE: 41851-4 LINES)

OFFER
BEST
SERVICES

IN

COLOURFUL PRINTING &
NEAT BLOCK MAKING

*

FAMOUS FOR PRECISION
AND PROMPTITUDE

